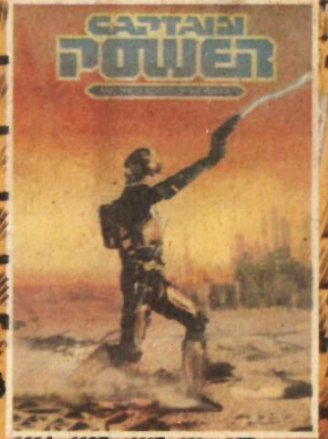

SE Quasar 2 1992

MTS
FNTSF
ProConSF

50 Lei

CUPRINS

Alexandru MIRONOV SPRE SECOLUL XXI TIRIȘ-GRĂPIȘ 3

Mihaela MURARU - MÂNDREA CENACLUL STRING
și "vibrația" FNTSF-ProConSF 5

FORUM

SCIENCE

Lyall WATSON SUPERNATURA 6

In memoriam Isaac ASIMOV 9

Ovidiu PETCU OAMENI ÎN SPAȚIU 10

Adrian COTOROGEA TEMĂ 12

Răduca Luana DORIN MĂTĂNIILE DE CRISTAL 13

Walter MILLER jr. ORAȘ ÎN AȘTEPTARE 14

FICTION

NEWS

Mihai BĂDESCU

STAR TREK

CRONICILE RAY BRADBURY

GRĂDINA RAMEI

CAPITAIN POWER

28

Cornel ROBU LITERATURA SF 30

VISION

COLECTIV DE REDACȚIE

Realizator număr : Mihaela MURARU-MÂNDREA,
Secretar general de redacție: Mihai BĂDESCU

Mihaela MURARU-MÂNDREA, Răzvan HARITONOVICI, Alexandru UNGUREANU,
Dorin DAVIDEANU, Dan PAVELESCU, Aurel CĂRĂȘEL, Ștefan GHIDOVEANU, Valerian STOICESCU.

Ilustrații: Ionuț BĂNUȚĂ, Florin GROFU

Coperta 1 și 4 Nicolae Nicolaev

Prezentare grafică: Călin POPOVICI

Tehnoredactare: Neculai GHINUȚI BEST-IPB

TIPOGRAFIA
"ROMANIA AZI" S.A.

PROCONSF

Președinte Alexandru MIRONOV
Vicepreședinte Ioan ALBESCU
Secretar Mihaela MURARU-MÂNDREA

QUASAR este publicația FEDERAȚIEI NAȚIONALE DE TINERET PENTRU SCIENCE-FICTION,
ȘTIINȚĂ PROSPECTIVĂ ȘI IMPACTUL CU VIITORUL și PROCONSF în asociație cu
MINISTERUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI

SPRE

XXI

tîrîș-grăpiș

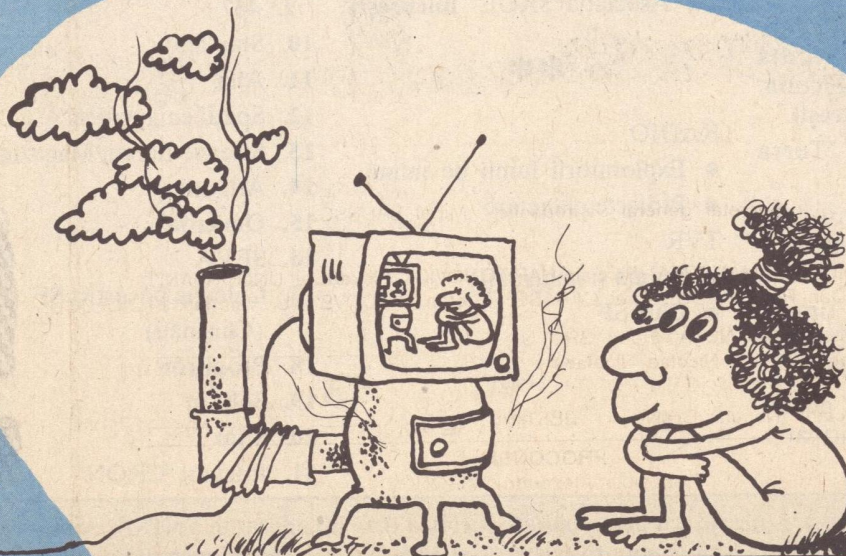
International Robotics Inc. din New York anunță că specialiștii proiectează, la comandă, roboți domestici, pentru locuințe (gestiune energetică, siguranță, aprovizionare), magazine, birouri, teatre, cinematografe, restaurante - contra sumei modice de 400.000 dolari robotul. În același moment, pe aceeași planetă, în țara numită Burundi se anunță o victorie tehnologică: localnicii au fost convinși să nu mai folosească, pentru bucătărie, focul aprins între pietre, ci să-și cumpere (contra unei sume respectabile pentru băștinași, circa 0,5 dolari) sobe închise, din tablă și șamotă - în acest fel, randamentul focului din vatră se triplează, țărani burundezi folosesc mai puțin lemn (combustibilul săracului), pădurea ecuatorială va fi cruțată, stratul de ozon ce protejează Terra va fi mai rezistent. Tehnologii diferite pentru probleme diferite, pe o planetă grozav de pestriță.

QUASAR apare în România secolului XX, cu pretenția (redactorilor) că se adresează unor cititori care vor avea de nivelat vîrfuri și prăpăstii sociale, de-a lungul unei felii bune din secolul XXI.

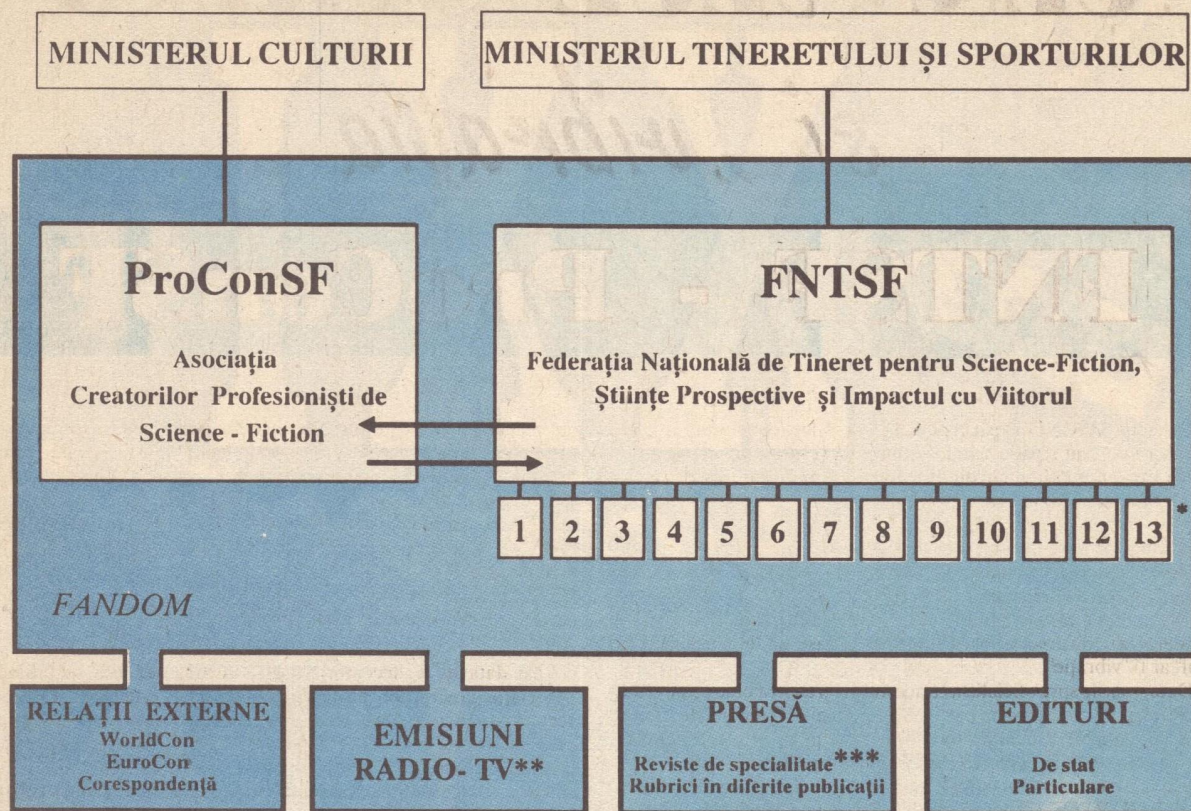
Desigur, va fi greu, societății românești în general, uniunii visătorilor (fandomul românesc) în particular, deoarece încă nu avem suficiente filme SF pentru emisiunile noastre, benzi audio nici atît, cărți intră pe apucate, reviste, la fel, iar publicul nostru este, încă, sărac. Avem însă ceva pe care se poate conta: sentimentul că sîntem susținuți public, că nu numai copiii, ci și părinții lor reacționează pozitiv atunci cînd cerem, pentru lumea viitorului, ajutor.

Revista de față ne-a ieșit prea scumpă pentru buzunarul românesc, o știm. Dar, după sprijinul generos și consistent al Ministerului Tineretului și Sporturilor, au apărut și sponsorii mult doriți, reclamele și susținerea fără de care nu putem ieftini publicația noastră. Așa că insistăm în continuare, fiind convinși că doar o supraomenească încăpăținare (de care, observați, nu ducem lipsă) va urni din loc societatea noastră, dîndu-i impulsul inițial către lumea viitorului. Societatea românească, cea planetară, cu sobițe și roboți, tîrîș-grăpiș, o vor lua din loc, pe drumul către stele. N-au încotro.

Alexandru MIRONOV

REPERE ÎN SCIENCE - FICTIONUL ROMÂNESC

*

1. Clubul de Literatură și Artă Science-Fiction "Prospect Art" • București
2. Asociația pentru Arte și Științe Prospective "Geneze" • Buzău
3. Asociația Creatorilor de Literatură Science-Fiction Cenaclul "A 5-a dimensiune" • Galați
4. Societatea Creatorilor de Literatură Science-Fiction "Segra" • Slatina
5. Centrul de Știință Prospectivă și Science-Fiction. Cenaclul "String" • București
6. Asociația Invent "Terra Nova" • Iași
7. Asociația Creatorilor de Science-Fiction Craiova • Craiova
8. Organizația pentru tineret "Noi pentru voi" - Fan Club SF Cenaclul "Nova 5,5" • Galați
9. Asociația "Argonaut" pentru cultura SF, de anticipație

- și literatură fantastică •
10. Casa de Cultură a Tineretului din Iași. Cenaclul "Quasar" • Iași
11. Casa de Cultură a Tineretului Brașov. Cenaclul "Brain" • Brașov
12. Cenaclul "Quo Vadis" • Ploiești • Giurgiu
13. Cenaclul "Atlantis" • Cernavodă
14. Asociația "SAGE". București

**

RADIO

- Exploratorii lumii de mîine
- Proiecte planetare

TVR

- Știință și imaginație
- Club SF

1. Anticipația:
 - Colecția de povestiri SF
 - Almanahul
2. Quasar
3. Paradox
4. String
5. Club SF
6. Helion
7. Nautilus
8. Iris
9. 467
10. Star Trafic
11. Alfa
12. Spații enigmatice
13. Science-fiction Magazin
14. Atlantida
15. Omicron
16. SFVA
17. Colecția povestiri SF (Chișinău)
18. Pronitron
19. Soliton
20. Sfinx
21. Infzinul "CRON"

În afara celor treisprezece organizații, cu personalitate juridică care au aderat la FNTSF, există foarte multe cenacluri pe care le așteptăm să-și anunțe existența și dorința de a deveni membre ale federației.

CENACLUL STRING

și „vibrația”

FNTSF - ProConSF

Cenaclul STRING a apărut oficial pe data de șase octombrie 1989, ca cenaclu de "anticipație tehnico-științifică și literatură science-fiction" în Institutul Politehnic din București, urmare a dorinței mele și a prietenilor studenți cu care alcătuisem un grup de dialog filozofic, științific și literar de prin '87.

Dorința de a ne face un ideal din "cunoaștere" și de a încerca "o renaștere culturală" a constituit pentru noi sensul creării acestui cenaclu, pe care l-am numit "STRING" după "Teoria stringurilor" (teoria corzilor), fascinați fiind noi de posibilitățile acestei teorii de a considera că Universul ar avea douăzeci și șase de dimensiuni și că "totul" ar fi "vibrație".

Demersurile spre oficializarea acestui grup au fost bine primite atât de ASC cât și de comitetul de partid. Să nu uităm că "oamenii de știință" rămân "tot oameni de știință", tot pălmași ai cunoașterii, indiferent de tipul de societate în care trăiesc. Doar "responsabila ideologică" a Centrului Universitar București nu a fost de acord cu denumirea cenaclului STRING. (De ce să nu alegă un nume românesc, domn'e? Ce-i aia string ???! S-au terminat cuvintele din limba română ???! - Poziție la care am răspuns cu explicația: - STRING înseamnă string, adică prescurtarea "străzii INGINERILOR, simbolul creativității comuniste a inginerilor români! - Cu acest răspuns cameleon am reușit să salvez denumirea cenaclului).

Întâlnirile bilunare erau un succes. În zilele în care secția de documentare științifică a cenaclului își desfășura activitatea soseau până la patru sute de participanți. Aveam mulți susținători, atât în rândurile profesorilor și cercetătorilor institutului nostru, cât și din institutele de cercetări bucureștene. Subiectele dezbătute erau din zonele: efectului de piramidă, fractalilor, formelor, teoriei numerelor, numărului de aur etc.

În cadrul secției literare a cenaclului citeam și criticam lucrările create de "stringiști", multe dintre ele elaborate sub impresia întâlnirilor științifice anterioare. Critici literari: Romulus Bărbulescu și George Anania.

Revoluția a găsit cenaclul punându-și problema publicării lucrărilor sale, drept care, în vara lui '90, am reușit să tipărim primul număr al revistei STRING - revistă de știință prospectivă și science-fiction (cu geometrie variabilă funcție de nivelul de trai al poporului român, judecând după evoluția formei și prețului).

Paralel, cu activitate internă, Cenaclul STRING a participat la structurarea mișcării science-fiction din România, alături de cenaclurile Quasar, Henri Coandă, Geneze, Atlantis, Quo Vadis, A cincea dimensiune, Argonaut, Helion, Wells etc., ca primă acțiune fiind organizarea la București, în toamna anului 1992, a celei de-A XX-a **Convenții Naționale de Science-Fiction, ROMCON '90**.

S-a simțit necesitatea creării unei federații a SF-ului românesc, lucru care de altfel s-a și întâmplat după foarte multe întâlniri ale reprezentanților diferitelor grupări.

Astfel "Cenaclul STRING" a înflințat, devenind o secție de bază, **Centrul de Științe Prospectivă și Science-Fiction** (obținând personalitate juridică la data de 3 septembrie 1990), părăsind Institutul Politehnic, măcinat în acea vreme de luptele sindicatelor studențești. Asemeni lui, celelalte cenacluri și-au creat structuri cu personalitate juridică, fapt care a permis înființarea **Federației Naționale de Tineret pentru Science-Fiction, științe prospectivă și impactul cu viitorul**, prin strângerea laolaltă, a acestora.

La data de 9 ianuarie 1991, FNTSF-ul, cu aprobarea Ministerului Tineretului și Sportului, obținând "spațiu" de la Fundația pentru Tineret a Municipiului București la "Ecran Club" (sediul CSPSF-String),

obține personalitate juridică, devenind conform "Repertoriului structurilor de tineret din România 1991", emis de MTS, a cincea mare organizație de tineret, cu caracter apolitic.

În primul an de existență FNTSF-ul începe să activeze cu prilejul desfășurării **Convenției Naționale de Science-Fiction ROMCON'91**, la Buzău, unde rolul principal este al Cenaclului Geneze. A doua mare acțiune este Tabăra de vară de la Capidava-Cernavodă, Cenaclul Atlantis, următoarea fiind Tabăra de iarnă de la Voineasa, sprijinită material de Ministerul Tineretului și Sporturilor.

Pe data de 6 decembrie 1991, la Sîngeorz Băi se înființează "Asociația creatorilor profesioniști de science-fiction", **ProConSF**, aceasta devenind o organizație a "seniorilor", unde orice tânăr creator de SF ar trebui, prin talent și muncă, să aspire. Cu aprobarea Ministerului Culturii, ProConSF-ul obține personalitate juridică în 17 ianuarie 1992, stabilind imediat prin "membrii comuni" relații cu FNTSF-ul.

O prima acțiune comună a FNTSF - ProConSF cu sprijinul MTS, este revista "QUASAR", (fiecare număr fiind alcătuit de altă grupare).

De asemenea la invitația ProConSF-ului o seamă din membrii FNTSF-ului participă împreună cu profesioniștii la **EUROCON'92** care în acest an se numește **FREUCON**, pentru că se desfășoară în Germania, la Freudenberg, în perioada 24-26 aprilie 1992.

Am tratat în acest articol destinat activității "STRING-ului și "organizarea mișcării science-fiction din țara noastră" (vezi schema din pagina 4) pentru că noi cunoaștem poate cel mai bine cum s-au desfășurat lucrurile în succesiunea lor, oamenii care au contribuit cel mai mult la crearea acestui cadru, în care fanii și profesioniștii să-și poată desfășura activitatea, liniștiți și protejați. Ștăfeta "organizării SF-ului", preluată de Dan Merișca de la Mihai Ionescu și trecută "STRINGULUI" într-un moment de mari transformări social-planetare, ne obligă la multă înțelegere și atenție.

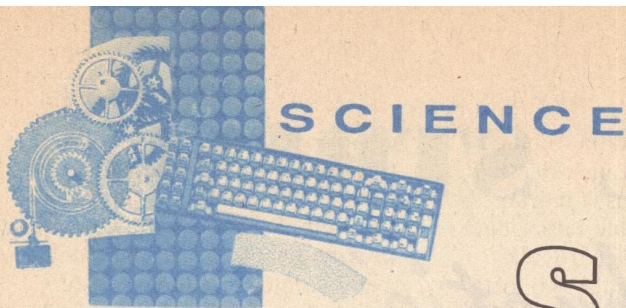
Ideea că science-fictionul s-ar putea subordona politicului cu orice formă, doar pentru simplul fapt că unii "sefiști" sînt "funcționari politici" este falsă. Imaginația nu poate fi subordonată, creatorii în imaginari sînt aceiași vizatori, indiferent de preocupările lor în "material".

Poate că, în viitor, "lumea science-fictionului" își va crea o "politică proprie", acceptată atât pe Terra, cât și în întreaga galaxie, cu legi universale, altele decît cele care acționează în prezent în filosofie, știință și constituție.

Ar trebui, desigur, ca **avangarda spirituală**, reprezentată de science-fiction-ul românesc, să se implice în afara creației directe, propriu-zise a operei SF (în general individuală) în lansarea unui "tip de gîndire" eliberată de prejudecată, corespunzătoare "Mileniului III".

Așteptăm în lumea FANDOMULUI ROMÂNESC filozofi, poeți, oameni de știință, plasticieni, chiar și politicieni (care își imaginează deja societatea viitorului) să-și facă existența prezentă, prin creațiile lor, să putem ajunge împreună la "înțelegerea": ce altceva putem fi dacă nu niște Cutreierători ai Veșniciei.

Mihaela MURARU - MÂNDREA

SCIENCE

NSAUTPUERRA

Lyall WATSON

PĂMÎNTUL

Fortele cosmice reapar după niste modele ciclice, la care vârsta învată să reacționeze. Cele mai puternice reacții sînt desigur legate de ciclurile cele mai scurte, cele care produc cel mai mare număr de schimbări într-un interval de timp determinat. Cele mai fundamentale și mai familiare dintre toate aceste schimbări sînt cele pe care le produce mișcarea Pămîntului în jurul axei sale.

Lumina și întunericul alternează după un model regulat care oferă vieții o informație fundamentală. Acest model a fost numit ritmul diurn; dar durata ciclului, cantitățile relative de lumină și întuneric, ca și reacția unui organism la lumină sau la absența ei, toate acestea variază. Așa că un nou substantiv, mai precis, a fost format în 1960 de Franz Halberg, fiziolog la Universitatea din Minnesotta. El a combinat două rădăcini latine pentru a crea cuvîntul "circadian", însemnînd ceva ce durează cam o zi. Ritmurile circadiene produse de mișcarea Pămîntului se pot observa la toate nivelele de complexitate ale vieții. Ele există la organismele simple unicelulare, lipsite de hormoni ori sistem nervos specializat. La formele multicelulare mai complexe, care au aceste avantaje, ritmurile circadiene ascultă de niște scheme mai complicate și

reacționează la stimuli infinit mai subtili ai mediului.

Viața a apărut în supa primitivă datorită acțiunii luminii solare asupra moleculelor simple. Dacă insistăm, am putea anvizaja niște condiții în care să apară viața în absența luminii; dar cu greu ne-am putea închipui cum s-ar perpetua ea după ce va fi consumat toată hrana disponibilă. Undele luminoase aduc în același timp energie și informație. Nu întîmplător cantitatea de energie conținută în lumina vizibilă corespunde exact energiei necesare pentru a putea avea loc majoritatea reacțiilor chimice. Radiațiile electromagnetice acoperă un vast evantai de frecvențe posibile, dar lumina solară, ca și viața, acoperă o infimă secțiune din acest spectru, și ar fi greu să nu conchidem că una depinde direct de cealaltă.

Pe măsură ce pe Pămînt evolau diverse forme de viață, formele înzestrate pentru a-și cunoaște mediul și a folosi informația primită erau favorizate. Lumina, care acoperă distanțe considerabile, este fără îndoială cea mai bună sursă de informații disponibilă și, dintre toate formele cosmice, cea mai bine adaptată pentru a fi percepută. Alternanța cotidiană dintre lumină și întuneric informează asupra rotației Pămîntului, iar fluctuația cantităților relative de lumină și întuneric receptate în fiecare zi asupra progresiei Pămîntului în mișcarea sa în jurul Soarelui.

Axa Pămîntului este înclinată față de verticală, astfel că, în cursul circuitului său orbital, planeta prezintă în fiecare zi spre Soare o față ușor diferită. De două ori pe an razele solare cad la verticală pe Ecuator și zilele au peste tot o durată de douăsprezece ore. În tot restul timpului, fie Polul Nord, fie

Polul Sud sînt înclinate spre astrul nostru și apare un dezechilibru între cantitățile de lumină și de întuneric ce cad asupra unor locuri situate la latitudini diferite. Această variație regulată furnizează organismelor o informație care le permite să se adapteze unui ciclu anual de modificări în ritmul circadian. Această sensibilitate este numită ritmul circadian: cel care durează cam un an.

A fi sensibil la un ciclu anual prezintă avantaje manifeste. Ajută organismul să prevadă schimbările sezoniere ale mediului său și să țină cont de ele. Pasărea care-și petrece iernile în climatul uniform al tropicelor va putea folosi acest simț pentru a-și putea hotărî momentul potrivit pentru întoarcerea spre nord, la cuibărit. Mamiferul care își petrece iarna în zonele nordice își folosește sensibilitatea la schimbările anuale pentru a-și face în timp util rezervele de hrană. Cele două animale sînt stimulate de fotoperiodism, adică sensibilitatea la cantitățile relative de lumină și întuneric zilnice.

Lumina vizibilă provenind de la Soare acționează de asemeni asupra materiei ne-vii, agitîndu-i moleculele și producînd în ea căldură. Temperatura nu este altceva decît măsurarea cantității de energie furnizată de mișcarea moleculei. La temperatură ridicată, moleculele au mai multă energie se mișcă mai repede și se lovesc între ele mai des. Iată de ce o creștere a temperaturii accelerează ritmul majorității reacțiilor chimice - de unde și aplicarea becului Bunsen într-o experiență pentru a o declanșa. Reacțiile biochimice sînt afectate la fel și (atîta vreme cît temperatura nu-i destul de ridicată ca să provoace pagube) cu cît este temperatura mai înaltă, cu atît in-

dicele metabolismului crește. Astfel, datorită chiar structurii lor, organisme vii au o sensibilitate internă la schimbările de temperatură și, cum aceste schimbări sînt produse de lumina Soarelui, ele au același ciclu de 24 ore ca și fotoperiodismul.

Fragment după fragment, începem să construim o imagine a felului în care reacționează la indicațiile mediului ritmurile fiziologice. Viața este adaptată mișcărilor Pămîntului prin ritmul circadian, și poziției Pămîntului în spațiu prin ritmul circanual. Uneori, aceste cicluri cotidiene și anuale se combină pentru a produce sisteme de o deosebită sensibilitate, care fac un organism să reacționeze la cele mai ușoare nuanțe ale mediului său. Ceea ce și este de dorit. În calitatea noastră de paraziți pe pielea planetei noastre, nu putem reuși într-adevăr decît devenind conștienți de pulsul sau și învățînd să ne aliniem viețile noastre ritmului profunde și liniștitei sale respirații.

Gazda noastră, totuși, nu este singură. Pămîntul, la rîndu-i, e măturat de vînturile modificărilor galactice și supus unor forțe care-l ating în mijlocul unui mediu și mai vast. În mod inevitabil, aceste ritmuri ajung și la noi, iar viața terestră învață să danseze în ritmul altor corpuri. Cea mai insistentă cadență, desigur, provine de la vecinii noștri cei mai apropiați.

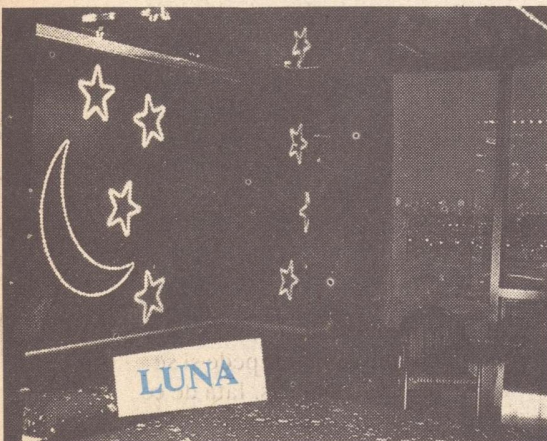
gîndească că gravitația trebuie să se întindă pînă la Lună. Aceste reflecții l-au condus la teoria gravitației universale care spune că, în univers, orice particulă atrage o altă particulă cu o forță care depinde de masa lor și de distanța care le separă. Pămîntul atrage Luna destul de mult pentru a o menține în orbită, iar Luna este destul de mare și de apropiată pentru a trage de haina vecinei sale. La suprafața acesteia, apa se comportă ca o haină largă, care poate fi dezlipită de trup, dar numai pentru a cădea înapoi de fiecare dată cînd Pămîntul se îndepărtează din nou. Luna face un ocol complet al Pămîntului în 27,3 zile, păstrînd aceeași față orientată spre noi; iar Pămîntul își arată succesiv toate fețele satelitului său în 24,8 ore. Asta înseamnă că apele Pămîntului vor afluși spre Lună, aducînd fluxul în toate țările situate pe direcția acesteia, cu o întîrziere zilnică de 48 de minute.

Fiecare picătură de apă din ocean răspunde acestei forțe, așa fel că fiecare animal, fiecare vegetal marin percep acest ritm. Viața locuitorilor țărurilor marine depinde în totalitate de aceste informații. Un viermișor turtit, de exemplu, a intrat în asociație cu o algă verde și, de fiecare dată cînd marea se retrage, trebuie să iasă din nisip pentru a-și expune verdeața la soare.

Aceste ritmuri lunare sînt destul de aproape de durata zilei solare pentru a fi incluse în clasificarea circadiană de "circa o zi"; dar Luna mai determină un alt ritm, cu o perioadă de circa o lună. Fazele Lunii urmează un ciclu ceva mai lung decît orbita lunară - între o Lună Plină și următoarea sînt 29,5 zile. De două ori în decursul acestui ciclu, Soarele și Luna sînt în linie directă cu Pămîntul, și atracția masei lor se cumulează pentru a provoca marea mai puternice ca de obicei. Aceste marea mari au loc pe Lună Plină și atunci cînd vedem ridicîndu-se semiluna lunii noi. Iar de două ori pe lună, la pătările de Lună, cînd atracția celor două corpuri cerești se află în opoziție, avem mișcări mult mai moderate ale apelor.

Organismele marine sînt foarte afectate de acest ciclu, în special în

ce privește procesul de reproducere, dar și animalele terestre sînt influențate de Lună. De exemplu, prin efectul de mare pe care îl provoacă atracția lunară asupra atmosferei terestre, sau prin influența ei asupra condițiilor meteorologice - întotdeauna marile ploii vin în zilele care urmează Lunii Noi sau Lunii Pline, pentru că și cantitatea de praf meteoritic care se prăbușește pe Pămînt este mai mare în aceste zile. Dar experiențele îndelungate făcute de Frank Brown pe alge marine, morcovi, cartofi, rîme și salamandre au demonstrat că există și alți factori, mai subtili decît lumina, temperatura, umiditatea și presiunea, care modifică ciclurile de activitate ale acestora. Unul dintre acești factori ar putea fi magnetismul. Cîmpul geomagnetic variînd din oră în oră în acord direct cu ziua solară și cu luna lunară, niște creaturi sensibile la magnetism ar putea urmări mișcările Lunii și ale Soarelui chiar închise în "condițiile constante" din laborator. Ceea ce se și întîmplă. Nu numai că unele organisme pot detecta un cîmp magnetic, dar sînt conștiente și de atracția liniilor de forță ale acestui cîmp. Experiențele făcute pe șoareci și cobai au readus în actualitate vechea ipoteză, că păsările migratoare navighează în lungul liniilor de cîmp terestre.

Atunci cînd Isaac Newton, în vîrstă de 23 de ani, era student la Cambridge, epidemia de ciumă bubonică din 1665 îl fugări din colegiu. În timpul acestei vacanțe silite văzu el pe pămînt un măr globular ca un corp ceresc, și atunci, după spusese lui, începu să se

Soarele este o masă densă de materie incandescentă, avînd de un milion de ori volumul Pămîntului și aflat într-o stare permanentă de efervescentă. În fiecare secundă, patru milioane de tone de hidrogen sînt distruse în explozii incredibile undeva în preajma nucleului, unde temperatura este

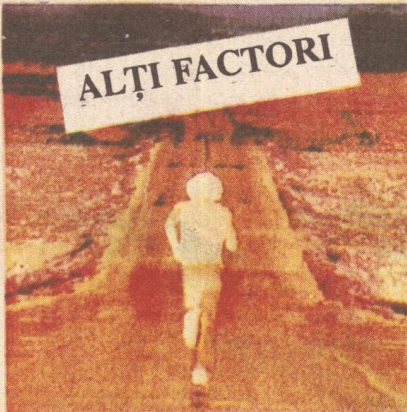
de 13 milioane de grade, și aruncate în spațiu sub forma unor limbi de flăcări de mii și mii de kilometri. În acest holocaust continuu, atomii sînt sfărîmați în fluvii ultrarapide de electroni și protoni care se avîntă în spațiu sub forma vîntului solar, care atinge toate planetele sistemului nostru solar.

Pămîntul este expus în mod constant schimbărilor care au loc în atmosfera solară, și mai ales erupțiilor care au loc din cînd în cînd în unele puncte de activitate mai violentă, provocînd furtuni magnetice pînă în atmosfera noastră. Aceste furtuni, noi le observăm doar atunci cînd ne bruiază recepția radio sau TV, ori cînd produc fantasticele draperii ale aurorei boreale; dar prezența lor se poate simți și prin transformările pe care le provoacă în propriul nostru climat. În perioada de activitate a petelor solare se observă o tentație de producere a cicloanelor deasupra oceanelor și a anticicloanelor deasupra maselor continentale. Din păcate, observarea activității petelor solare nu-i prea ajută pe meteorologi în activitatea lor, deoarece aceasta variază de la o zi la alta total aleatoriu.

Există însă și cicluri de activitate care acoperă perioade mult mai mari. De exemplu, ciclul de 11 ani descoperit de Sir John Herschel în 1801, confirmat de multe ori de atunci și pus în legătură directă cu grosimea cercurilor de creștere ale arborilor, nivelul lacului Victoria, cantitatea de aisberguri, apariția secetei și a foametei în India. Sau alt ciclu: maximele de la 11 ani cresc din ce în ce mai mult vreme de 40 de ani, apoi încep să scadă, formînd astfel un ciclu de 80-90 de ani. Au fost observate corelații între acest ciclu și ritmul de apariție a ghiocilor în Europa, ori al cutremurelor în Chile. Se pare că, peste variațiile climatice pe termen scurt, se suprapune un regim mondial de schimbări dirigit de furtunile magnetice regulate care se produc în Soare. Influența electromagnetică a Soarelui, este modificată de Lună, afectată de către acestea, astfel că furtunile solare ne ating indirect.

Dar există cel puțin un mijloc prin care toate ființele vii pot fi

direct comandate de activitatea cosmică. Mijlocul este oferit de anumite proprietăți particulare ale apei, care fac ca aceasta să fie sensibilă la radiația electromagnetică, la cîmpurile magnetice și electromagnetice. Socotind că toate procesele vii au loc într-un mediu apos și că cea mai mare parte a greutății corporale a oricărui organism viu (la oameni 65%) este constituită din apă (intermediar ideal pentru orice reacție biologică), ajungem la concluzia că prin intermediul apei acționează forțele externe asupra organismelor vii.

Opt planete călătoresc împreună cu noi în sistemul solar, și toate se rotesc în jurul Soarelui, pe orbite situate, cu excepția lui Pluton și a lui Mercur, în același plan cu a noastră. Știm că ele se influențează unele pe altele de cînd Lowell, în 1914, a folosit aberațiile pînă atunci inexplicabile din mișcarea celor opt mai centrale pentru a anunța existența unei alte planete. Efectiv, Pluton a fost descoperit abia în 1930.

Cercetările lui John Nelson asupra recepției radiofonice au arătat că tulburările acestora sînt direct legate de activitatea petelor solare, care crește atunci cînd două planete sînt dispuse în linie, în unghi drept sau la 180° în raport cu Soarele. Poziția planetelor influențate de cîmpul magnetic al Soarelui și unele din aceste configurații coincid cu o puternică activitate a petelor solare - care, la rîndul ei, influențează viața pe Pămînt. Dacă planetele pot afecta Soarele, pare rațional să credem că vor afecta de asemeni și Pămîntul, care (cu excepția lui Mercur) se află mult mai aproape de ele.

Dar universul nu se sfîrșește cu sistemul solar. Calea Lactee este

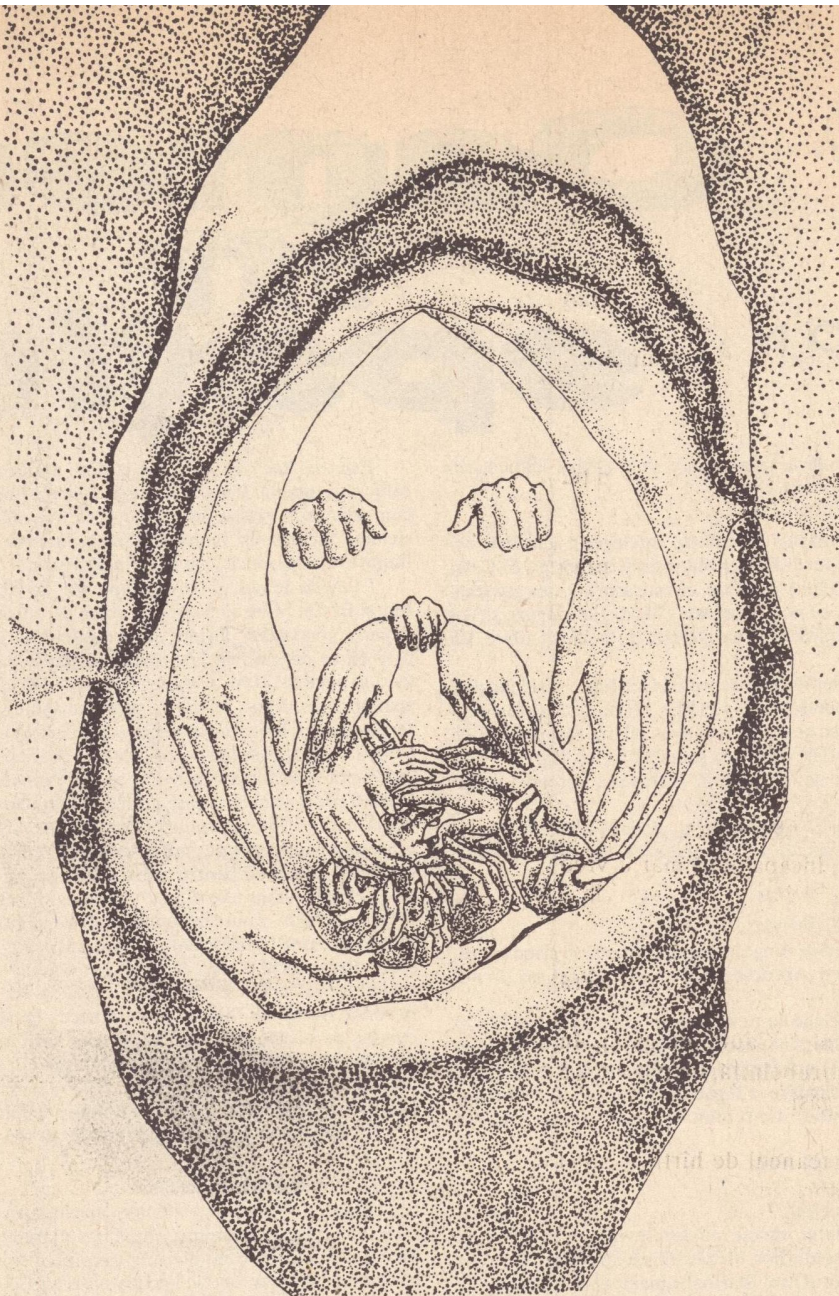
compusă din circa 100 de miliarde de stele, iar dincolo de ele se întind, poate, 10 miliarde de alte galaxii. De la toate aceste surse ne vin radiații de putere variabilă. Cantitatea normală de energie cosmică ce cade în fiecare an asupra atmosferei terestre este de circa 0,03 röntgeni; dar, de cînd există viață pe Pămînt, ea a fost expusă cel puțin o dată unei scurte doze acute de 2.000 röntgeni, de circa patru ori unor doze de peste 1.000 röntgeni, și poate de zece ori la 500 röntgeni. Doza mortală, pentru majoritatea animalelor de laborator, este situată între 200 și 700 de röntgeni, dar femelele cobai pot fi complet sterilizate de numai 80 röntgeni. Astfel, explozia unor supernove a supus Pămîntul de cel puțin 15 ori unor averse de radiații destul de puternice pentru a ucide cea mai mare parte a formelor de viață. Și chiar la niveluri mai scăzute, radiațiile provenind de la alți sori decît al nostru puteau avea o mare influență asupra vieții terestre.

Iată, deci, ce-am stabilit pînă acum:

Viața s-a născut din haos datorită ordinii, și a perpetuat această ordine culegînd informații provenind din cosmos. Deși forțele cosmice bombardează Pămîntul fără încetare, mișcarea corpurilor cerești și mișcarea Pămîntului față de aceste corpuri creează o schemă care oferă o informație utilă. Viața este sensibilă față de această schemă deoarece conține apă, care este instabilă și ușor influențabilă.

Ceea ce înseamnă că ființele vii sînt implicate într-un dialog deschis cu universul, un schimb liber de informații și de influențe care unește întreaga viață într-un unic și vast organism, el însuși parte a unei structuri dinamice încă și mai vaste. Concluzia ineluctabilă este că o similitudine fundamentală de structură și de funcțiuni constituie o legătură care unește toate formele de viață și că omul, în ciuda tuturor caracteristicilor sale particulare, este parte integrantă în acest ansamblu.

Traducere Sorin SIMION

ISAAC ASIMOV

Aflăm în ultima clipă, dintr-o telegramă Reuter, că Isaac Asimov, unul din monștrii sacri ai science-fiction-ului mondial, s-a stins din viață într-un spital din New York, în urma unei insuficiențe cardiace și renale.

S-a născut la Smolensk, în URSS în 1920. Când împlinește 3 ani, părinții săi emigrează în Statele Unite și se stabilesc în orașul New York.

"Eram foarte săraci", își amintește Asimov, "nu aveam nici un fel de cărți în casă. Părinții m-au dus la o bibliotecă pe când aveam 6 ani, dar biblioteca aceea nu împrumuta decît 2 cărți o dată, iar eu o puteam vizita cel mult o dată pe săptămînă. Neavînd destul de citit, m-am hotărît să scriu eu însumi cărți de povestiri".

Restul este istorie.

În 1948 obține doctoratul în chimie și predă cîtiva ani biochimia la Universitatea din Boston. Chemarea scrisului este însă irezistibilă. Renunță la tot, pentru a i se dedica în întregime (cam 15.000 cuvinte text finit pe săptămînă). Nimic nu i se pare inabordabil. De la reinterpretarea critică a operei lui Shakespeare pînă la

analiza critică a textelor biblice, trecînd prin antropologie, fizică, astronomie, matematică, etimologie, umor etc.

Din impresionanta sa operă, peste 500 de volume publicate de-a lungul a cinci decenii, se detașează în memoria milioanei de cititori din lumea întreagă ciclul "**Roboților**" și cel al "**Fundației**".

În conștiința noastră, a românilor, Isaac Asimov rămîne prin cîteva cărți (**Eu, robotul** - 1967; **Soarele gol** - 1975; **O piatră pe cer** - 1981), precum și prin cele aproape 50 de povestiri, nuvele și eseuri publicate în diferite reviste, almanahuri și antologii.

Întrebat recent ce-ar face dacă ar afla că nu mai are de trăit decît 6 luni, Isaac Asimov a răspuns, prompt:

"Aș bate mai repede la mașina de scris!"

Pentru Doc Asimov (doctorul cel bun, cum îi spun cu simpatie americanii) lumea ar fi fost mai bună astăzi dacă erau ascultați scriitorii de science-fiction.

Mihai BĂDESCU

FICTION

Oamenii în spațiu

È mult de-atunci. Undeva, la marginea unei galaxii lenticulare, exista o stea de mărime mijlocie...

*

...Lumina astrului se năștea în adîncul înțelegerii: galbenă, orbitoare, mereu mai aproape. Și El Cel Mare simți neliniștea Ei Celei Mari, și curiozitatea Lui Celui Mic. Mare, ce este asta? O stea galbenă. Este frumoasă, o vom lua cu noi? Vrei asta? Să nu fim singuri; și Voi ați avut o stea, de ce ați părăsit-o? Era o stea rea, ai mai avut aflare. Vă respingea departe? Da.

Și El Cel Mare își îndreptă gîndul spre Ea Cea Mare. Este un gînd cald și Ea Cea Mare îi răspunde, iar El Cel Mic: Mare, de ce stelele stau pe loc? Nu stau, călătoresc și ele, ai mai avut aflare. Da; dar îmi dă plăcere să am așa mereu aflări de la tine și de la Ea Cea Mare.

Și Ea Cea Mare este iarăși căldură, și steaua-i aproape, și are planete.

Căutam! dă un gînd El Cel Mare, și planeta aceea crește, și curiozitatea și neliniștea cresc în Ei sub apăsarea efluvii necunoscute.

*

De ce se frămîntă Apa, este vie?

Și cîntecul Ei Celei Mari se stinge în răspuns: Fă-mă să prind aflare. Iar El Cel Mic: Da, Eu cred. Apropie-Mi, de ce? Se mișcă așa, ca noi neritimic, după dorință.

Și Ea Cea Mare își înfrînge iar neliniștea, gîndind cald spre El Cel Mic: Simți efluviile Apei? Da; sînt neorganizate alături de ale Noastre; poate fi o Ființă de început, încă fără vreme de ajuns. Va fi ca Noi?, dă gînd El Cel Mare, acum, răbdare și îngăduință, spre El Cel Mic. Iar acesta: Nu am cum îți face aflare; timp, mult timp, poate da; nu potrivire cu Noi, nu neapărat.

Ființe; aici, aproape, după stînci.

Bucurie scurtă, neliniște.

Mare, sînt și nu sînt ca Noi!

Ființe. La limita vizibilitului, puncte minuscule vin spre Ei. Blană pe cap, pe față, blană în jurul soldurilor, blană străină, nu emite - doar cea de pe cap și față. Acum, în jurul Lor. Mai înalți, mai scunzi. Au în mîini... și Ea Cea Mare, gînd: Ce poartă cu ei? Iar El Cel Mare: Poartă Unelte.

...Ochii mici, guri mari pe care ies comprimări de gaze atmosferice, comunicare? Cine sînteți? simt Ei întrebarea lor, și alte și alte întrebări năvălesc din gîndurile necunoscuților planetari, iar zgomotele fără înțeles pe care le produc devin tăcere. Mare, de ce așa apropiere și neapropiere cu Noi?, scapă gînd El Cel Mic, iar Ea Cea Mare emite gîndul-răspuns: Venim dintre stele; voi, de unde?, și ei se aruncă speriați cu chipurile în jos - frică, ceva de demult, uitarea. Nu vă fie teamă!, și ei nu se ridică încă, Nu vă fie teamă! îi face iar Marele să afle, și Ea Cea Mare și El Cel Mic dau efluvii de încurajare și putere...

... spun bătrînii. Ce numiți "bătrîn"? imagine fără urmă similară în gînduri, om, oameni care nu sînt de față. "Bătrîn", om de vreme îndelungată, departe de naștere, aproape de moarte. Dar "moarte"? imagine neclară, om întins pe jos, descompunere. Somn fără mișcare, fără trezire - vine răspunsul, nedumerire, "Somn"? imagine tulbure, om întins pe jos, aerul planetei îi intră și îi iese din trup mai rar. Ce face cu aerul? Efluvii de neliniște, străinii se mișcă, întrebări nedeslușite, apoi: Omul acela doarme. (Somn: încetinirea ritmurilor vitale; "odihnă")...A vînat mult, este oboșit; Voi nu dormiți, Voi nu muriți? (Moarte: încetarea reacțiilor vitale; substanța pierde energia vieții și se integrează, ca substanță nevie, în ciclul cosmic.) Moarte... așa, ca astrele?! mirare, omul este o stea?! și răspunsul necunoscuților: Tot ce se naște, moare; astrele nu se nasc, ele sînt; stelele nu mor. Ba se nasc și mor: Noi venim dintre ele și am căpătat aflare; timp mult, dar mor; Noi nu.

*

Cu ce are potrivire? El Cel Mic - alege apropierea, dă gînd: Cu o stea; căldură din corp, agregare solidă - nu stea; lumină, se naște, moare - stea; durată puțină, cald puțin, întindere puțină, făcut ca Unealtă - nu stea; apropiere, nu potrivire.

QUASAR 2/1992

Este un "foc". În jurul lui, străinii planetei cu ape își dau din ei căldură și lumină. Mare, ce bine de tare apropiați cu noi; dar fac stele, cum izbutesc? Vreme puțină, au să ne dea aflare; cumva scot energia stelelor ascunsă în "lemne". (Lemn: materie vie sau fost-vie, altă ființare, apropiere cu ei și Noi, nu potrivire.)

Efluviile de rău, ei nu le receptează, Ea Cea Mare caută, și El Cel Mic și El Cel Mare simt și caută sursa de rău, dar ceilalți schimbă mai departe cunoașteri purtate de comprimările variabile ale aerului pe care Ei se deprind să le capteze cu structurile acelea reactivitate de mediul planetei. Răul-undă se intensifică, sursa lui undeva, aproape, în spatele "tufișurilor"; un val de presiune al amestecului gazelor atmosferei - zgomot lung -, apoi vietatea, salt spre grupul de oameni, spre Ei; groază - ciudată simțire! -, un planetar dă iveală unei anume Unelte, o îndreaptă spre ființa cea rea și ea cade moale în golul de lîngă foc. Ceilalți se reped asupra ei și, puțină vreme, desprind de pe corpul mort blană, carne - "îmbrăcăminte" și "hrană". Așa trăim noi - emite omul cu Unealtă, zgomot scos pe gură din organul gîtului, gînd născut în organul de gîndit, comandă pentru organul de zgomot-comunicare. Moarte - arată el spre rămășițele ființei - , viață - arată el spre sine, spre ceilalți. Mîncăm, trăim - emite iar omul planetar și întinde spre Ei "hrană", o bucată de carne transformată de căldura focului. El Cel Mare o apropie spre aflare: focul a ridicat nivelul energetic, a produs în ea anume schimbări și carnea nu mai emite undele viului. Ceilalți "măncă": introduc bucăți de "hrană" în gura aceea imensă, le fărîmîtează și le conduc pe o cale specifică în organul care începe să o scindeze în elemente - substanță și energie. Iar gîndul străinului cu Unealtă: Mîncăți, este bună; viață, putere. Nu - dă aflare de răspuns Ea Cea Mare; Noi trăim altfel, pe noi ne hrănesc stelele.

Și chiar atunci Ei simt, din luminile cerului, chemarea.

*

Tu, Cel Mic, vrei să plecăm?

Amestec de gînduri: planeta cu ape întinse, și oameni, și alte ființe, aflări nenumărate, neștiute; și Spațiul - aflări încă neatrinse și mulțimea lor împrăștiată curb pe distanțe-timp ce nu pot fi cuprinse decît în străbateri nemăsurate; aici, prima oară lui Cel Mic, o sferă de informație superdensă; un Univers cu vreme puțină, întindere cît să îl înconjori cu brațele, dar acoperit cu o coajă groasă de cunoașteri ce trebuie pătrunse. Și El Cel Mare și Ea Cea Mare stau aplecați acum spre aflarea pe care va să le-o dea El Cel Mic de răspuns, iar El emite: Marilor, de ce ei sînt atît de tare apropiați Nouă?, Cine sînt ei?, Cine sîntem Noi?

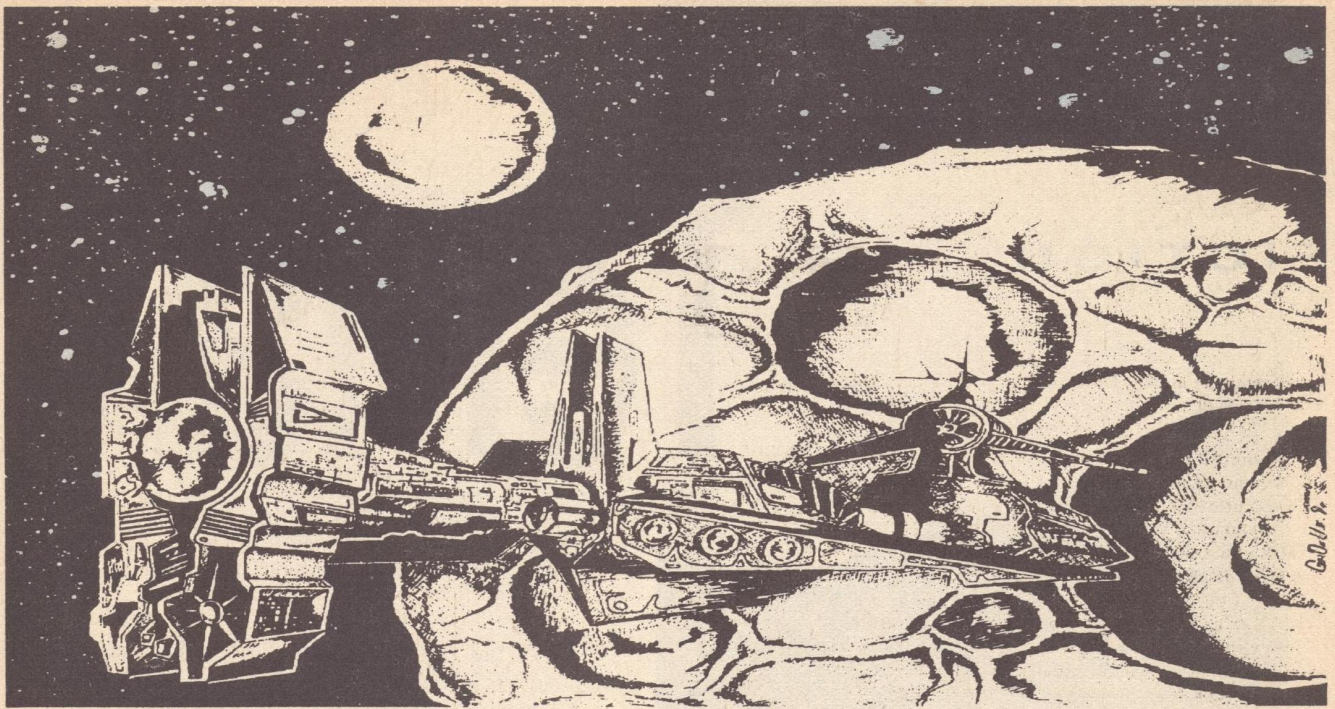
Dar Cei Mari nu dau gîndul-răspuns. Iar ne-gîndul Lor este ceva rău, este durere; pentru El Cel Mic, cea dintîi. Și Ei Cei Mari emit: Rămînem, timp mic, și vom lua aflare.

*

Zilele trec bine; însă nopțile nu: luminile astrelor cheamă de fiecare dată, nehotărîndu-i; căci zilele le poartă zborul pe marginea Marii Ape și în adîncurile ei, ori în pădure și pe deasupra stîncilor muntelui, pe cînd nopțile ce le separă - bucăți ale Noptii știute a Spațiului - nu au încă puterea să-i soarbă iarăși către Nesfîrșire; pentru că întoarcerea în lumea Lor înseamnă, acum, necunoaștere; adică suferință, durere.

*

Apele se desfășoară sub Ei. De fiecare dată El Cel Mic își dă aflare sieși că zborurile acestea plăcut amețitoare în care Ei înfășoară, de la mică înălțime, planeta, sînt ca mișcările muștei cînd vrea să iasă din pinza păianjenului. Au cunoscut Apa Cea Mare și continentele și puzderia de insule și insulițe presărată pe întinsurile ei; au cunoscut în aceste zboruri zăpezile polilor și verdele ființelor planetei și toate parivate dintr-un trunchi unic; au mai aflat despre oamenii aceștia, despre zeii născuți aici, care le-au lăsat Unelte și i-au învățat să le folosească; s-au obișnuit cu zgomotele produse de viețuitoare și care la oameni sînt extrem de complexe, adevăratele Unelte de comunicare ale gîndurilor; căci oamenii de aici încă nu știu - și poate nici nu vor - să își arate gîndurile unul altuia. Doar Ei se arată Lor și celorlalți în gînduri pe

de-a-ntregul, pentru că a-ți ascunde gândul înseamnă pentru omul din fața ta neștiință; iar neștiința doare; ca și necunoașterea de răspuns la întrebarea: Cine sîntem?

Uneltele...

El Cel Mic a avut aflare, ce sînt Uneltele. Marele a trecut prin mai multă vreme decît Ea Cea Mare și El Cel Mic, a cunoscut Lumi care foloseau uneltele. Dar Lor nu le-au făcut trebuință niciodată. Uneltele ajută ființele slabe; iar Ei sînt puternici, Corpul și Spiritul constituie Unealta Perfectă... Mare, ai noștri nu au folosit niciodată Uneltele?, întotdeauna au fost puternici?

Țărmlul este aproape.

...Totul se naște și moare - dă Marele gând spre El Cel Mic - Noi nu. Universul se schimbă, devine, însă. Noi existăm și atît.

Mereu. Ca și El Cel Mic: așa cum uscatul fi dă aflării noi amănunte, cu fiecare cuantă de spațiu parcursă lățindu-se către laturi, și El Cel Mic va deveni Mare cu fiecare cunoaștere. Atunci...? Mare, dar și Eu am devenire! Voi fi ca Voi!

Însă Ea Cea Mare îl face să știe, dînd gând: Marele M-a găsit gravitînd în preajma unei stele cînd eram nedevenită, ai mai aflat; mi-a dat înțelegerea cum să îmi organizez procesarea aflărilor și să emit aflări; apoi Te-am găsit pe Tine, Cel Mic. Devenirea Noastră e scurtă, existența nemăsurată. Curînd îți vei sfîrși devenirea, care e vreme nevăzută alături de străbătarea noastră în timp, vei fi ca El Cel Mare. Pe noi nu ne-a născut nimeni, existăm și atît.

Mare, dar toate Lucrurile au un Început al Lor!

Țărmlul. Vîrfurile copacilor, cărarea, doi oameni purtînd un animal proaspăt vînat.

El Cel Mare îi află răspuns: Noi nu avem Început.

Vîntul mîngîie trupurile Lor goale cînd ating iarba. Mare, unde sînt cei ce ți-au dat aflări?, cum ai cunoaștere să emiți, să procesezi cu mai bună organizare, așa cum i-ai dat aflare Celei Mari?

Iar El Cel Mare dă gând: Pluteam în Spațiu; apoi am știut, m-au învățat stelele.

Este neliniște. În jurul focului, oamenii vorbesc puțin. Cerul și stelele cheamă, dar Ei sînt apăsați de neliniștea aceea a oamenilor cu Unelte. Unul se ridică în picioare, se apropie, glăsuiește:

Învățați-ne să zburăm.

Unealta lucește în mîna lui. Ea Cea Mare, gând cald: Timp mult, vouă, să zburăți; nu încă.

Gîndul tău să tacă! Vorbește ca noi!

Iar El Cel Mare dă gând: Nu avem cum scoate sunete; Noi venim din Spațiu, acolo nu este sunet.

Învăța-ne zborul!

Unealta îndreptată spre Ei. Cel Mare se ridică: Noi nu putem vorbi: Voi nu puteți zbura - încă.

Gîndul Lor bun apleacă mîna cu Unealta. Oricum, Unealta nu îi poate ucide. Acum toți patru se apropie de foc. Ceilalți se ridică - respect și teamă. Nu vă ridicați, nu vă temeți. Sînteți asemenea Nouă,

doar că nu puteți zbura; Noi nu putem vorbi; dar v-am învățat limba. Povestiți despre voi!

*

La răsăritul astrului de ziuă, bătrînul s-a sfătuit cu șeful tribului; apoi au venit amîndoi la Ei și Le-au grăit:

Veniți, o să vă arătăm.

Peștera Sfîntă nu era prea departe. Au făcut lumină, au intrat. Treptele coborau mereu. O încăpere, alt rînd de trepte.

Aici este.

O sală cu pereți netezi și albi, strălucitori.

Sînteți oaspeți de seamă. Trebuie să vă deslușim obrîșia noastră, mai spune bătrînul; apoi dă poruncă de coborîre într-o limbă necunoscută. Gîndul celor doi oameni planetari este liniște și respect. Bătrînul dă iarăși glas:

Acum veți vedea de unde au purces zeii.

Pereții se înalță, descoperind o încăpere imensă - așa o percep ei, planetarii: imensă. Peste tot, Uneltele de tot felul. Bătrînul dă iar poruncă în limba necunoscută: fă să se vadă! În aer se nasc oameni și Uneltele ce par aievea. Oamenii intră în Uneltele și pleacă, duși de ele, spre alte stele. Nu toți oamenii pot pleca; mulți trebuie să rămîna. Se scurg milenii. Mereu mai puțini oameni vin înapoi, pe planeta cu ape albastre. Apoi nu mai vin. Sălbăticie. "Zei" au plecat pentru totdeauna.

Rămîneți, spune bătrînul. Învățați-ne să ajungem la stele.

*

...Dar stelele nu îi mai cheamă. Ce se întîmplă, Mare, cu Noi? De ce nu putem pleca?

Noi nu avem sfîrșit, și nici început.

Ea Cea Mare este cu femeile. Mare, cine sîntem?

Noi nu dormim, energia noastră vine din stele, nu din mortăciuni băgate în pîntec.

Și Ea Cea Mare dezmiardă pruncul femeii aceleia și cîntecul gîndului Ei se leagănă peste coama pădurii. Spune-mi, Mare, cînd ne vom întoarce?

Iar El Cel Mare dă gând: Pluteam în Spațiu; apoi am știut, m-au învățat stelele.

El Cel Mic încearcă iarăși, țîpîndu-și gîndul: Mare, cine sînt ei și cine sîntem Noi?!

Dar El Cel Mare nu mai gîndește, la rîndu-i, răspuns. Cu un băț lasă urme pe jos: este imaginea uneia dintre Uneltele în care s-au urcat "zeii" cînd au plecat spre stele - o navă spațială. Apoi se ridică și o ia la fugă, împleticindu-se printre copaci.

*

E mult de-atunci. Nu s-a mai știut niciodată nimic despre Cei Trei. Dar, un mileniu mai tîrziu, nave părăseau iar planeta cu ape albastre, purtînd la bord oameni: a doua generație de oameni în Spațiu. Unii din ei cred și acum în această legendă.

Ovidiu PETCU

Tema

Motto:

Vreți subiecte s.f. ?
Un băiat iubea o fată.

Romulus BĂRBULESCU

- Auzi, bunicule?
- Aaaa!
- Cică ne-au dat temă pentru acasă. Auzi și tu!
"Un băiat iubea o fată!" Ce poți să mai scrii pe tema asta? Dar ce ai zice de asta: "Un satap iubea o tîră!"
- A! Da!
- Știi, satapii sînt animalele alea ciudate care trăiesc în spațiul fractal cu 18 dimensiuni.
- Spațiu.. Cum îi ziseși?
- Fractalic. Nu știi ce-s ăștia?
- Apăi nu. Pe-aici pe la noi la Oarja nu s-au găsit încă la universal.
- Păi nu pot nici eu exact să-ți spun ce sînt. După unii, cică e o chestie așa că dacă o iei și o mărești de 100 de ori obții același lucru. După alții - cică dacă o micșorezi de 100 de ori obții aceeași chestie, și în...
- Auzi, nepoate! Hai să trecem peste asta că și așa mi-ai fractalizat destul creierul.
Deci! Satapii trăiesc în spațiul fractal cu 18 dimensiuni. E așa, ca un GOLOMON care are 2^{18} tentacule. Mai ciudată e tîra însă. Ea are, trăind tot în spațiul fractal cu 18 dimensiuni, 2^{18} cili. Și de aici începe ce-i mai interesant! Cum răsare dragostea între ei.
- Da! Da! Ia zi, nepoate. Bine că nu-i baba acasă.
- Bun! Fiecare tîră intră într-o piramidă inversă. După 2^{18} secunde fiecare satap vine și, după numărul de pe bonul de ordine, alege o tîră. În funcție, bineînțeles de gradul de descompunere.
- Descompunere? Și pute?
- Al dracului! De obicei 30% din satapi mor la faza asta. Ce să-i faci, selecția naturală. După-ai, începe perioada de curtare.

- Eh! Cînd îmi aduc aminte de bună-ta! Doi ani i-am făcut curte și nimic, nimic. Da și după-ai! Eheh!...

- Ei, bunicule! Lasă, că asta a fost acu' 60 de ani. Bun. Deci, satapul îi face curte tîrei. Chestia asta se face așa: Satapul începe să mîngîie cu tentaculele cilii tîrei. Mai întii din 1 în 1, apoi din 2 în 2, bineînțeles cu frecvența de 1 Hz.

- Un terț?
- Nu bunicule, un hertz. Adică o dată pe secundă.
- Măi, ai dracului oamenii ăștia de știință care botează toate timpurile cu nume de-ți înnoadă limba. Da zi mai departe, nepoate! De ce te-ai oprit?

- A! Da! Apoi din 3 în 3 și tot așa. Fiind vorba de 2^{18} tentacule și 2^{18} cili, toată treaba asta durează $C_{218(1)} \text{ plus } C_{218(2)} \text{ plus } C_{218(3)}$ secunde...

- Auzi. Lasă combinațiile. Ce-i asta? Păi, ori îi face curte ori intră în combinații!

- Nu, bunicule. Combinațiile astea sînt niște calcule matematice. Cam așa, ca la matale cînd , numeri oile, cînd p-alea negre, cînd p-alea albe. Înțelegi?

- Păi, de ce nu zici așa, nepoate!
- Și asta face în total cam 2^{18} secunde. Și după-asta urmează căsătoria. Bineînțeles că e ceva de-o frumusețe rară și sălbatică. Satapul este îmbrăcat cu ceva, așa, ca o haină fără mîneci. Ceilalți satapi încep acum să-l bată cu tentaculele. Dacă satapul reușește să deschidă cei 2^{18} nasturi, sau, mă rog, încheietorile de la haină, înainte de a fi omorît, își ia tîra, care bineînțeles a suferit același tratament, și pleacă să facă dragoste. Dar asta am să-ți povestesc altă dată.

- Păi, bine, măi nepoate, mă lași așa...
- Nu, bunicule, dar cică în clipa în care tîra naște, lucru care se întîmplă la 2^{18} secunde după actul sexual, se produce o falie spațio-temporală în care dispare un pămîntean. Și mai există o problemă!

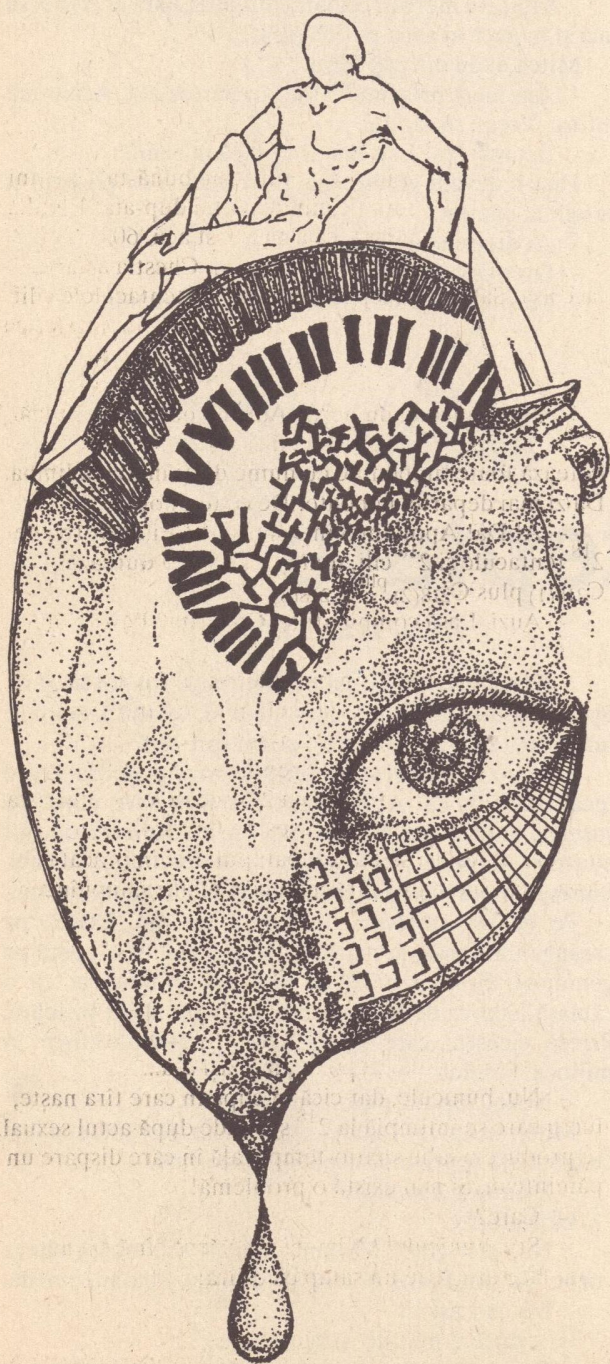
- Care?
- Știi, bunicule!? Nimeni n-a văzut pînă acuma cum face dragoste un satap cu o tîră!

Adrian COTOROGEA

col Alexandru 117
198-

Mătăniile

DE CRISTAL

Îi sclipeau ochii în cap când auzea de mătănii. Era ceea ce se numește un colecționar pasionat. De fiecare dată când achiziționa ceva mai deosebit, toată mahalaua știa, de la imam pînă la cel din urmă mahalagiu. Le purta mîndru pe braț, în chip de brățară și spunea tuturor povestea lor.

Pe acestea le cumpăraseră pe bani grei de la un cerșetor care se lăuda a fi fost un neguțator fără noroc: furtuna îi înecase corabia și puțin lipsise ca să-și piardă și el viața. Mătăniile însă, cu sticla lor caldă, străvezie, îl salvaseră.

Era ceasul rugăciunii de seară. Soarele scăpăta trudit printre norii vineții. Negustorul porni să-și învîrtă pe degetele rotunjoare măgelele străvezii. Murmura încet vorbele sfinte, prințind cu dragoste boabele mătăniilor în palmă. O rugăciune, două, trei... Monoton... Palma i se încălzea tot mai tare. Stropi de sudoare îi udau, fierbinți, linia vieții. Se intersectau brusc, cu linia inimii. Un horcăit scurt. Încătușată de sarea din palmă, inima se opri. Mîna i se crispă mut pe mătăniile fierbinți, radiind încă, apoi se destinse. Se întoarse, mîngîind covorul cu palma, într-o unică trecere.

**

Mătăniile luceau aprins într-un colț al covorului. Un cerșetor îndrăzneț intră și le ridică cu drag, numărîndu-le înfrigurat. Una în plus, da, încă una... Le strecură iute în buzunar - ca și cum n-ar fi fost - și pieri fără urmă...

Noaptea se lăsa pe maidan. În casa negustorului, leșul acestuia, văduvit de suflet, contempla cu ochi goi colecția de mătănii. Și parcă mărturisea lipsa ultimei piese, mătăniile de cristal.

Răduca Luana DORIN

"Ideea ciberneticienilor mai puțin inhibați este ca fiecare funcțiune de natură repetitivă pe care omul trebuie să o facă acum va putea fi preluată de mașini. Aici avem o povestire despre un oraș complet automatizat care nu pare a fi departe de capacitățile mașinilor cibernetice de mâine. Este un oraș în care toate operațiunile automate sau semiautomate sînt rezolvate automat, bineînțeles în acord cu cele trei legi ale roboticii."

A apărut călare pe o bicicletă rablagită, fluierînd un blues și coborînd pe autostrada zgîriată de gloanțe care străbate dealurile. Soarele de august făcea să-i strălucească părul de la tîmple și picăturile de sudoare care i se adunau în barba blondă. Purta niște pantaloni kaki, decolorați și o cămașă zdrențuită, dar hainele astea nu erau mai sărăcicioase decît ale altor călători ocazionali. Cu ochii pe jumătate închiși se uita la drumul strălucitor, iar corpul i se legăna în ritmul cîntecului melancolic. Artileria cu bătaie lungă bubuia înfundat. Pe cer, spre nord, se vedeau cîțiva norișori negri. Tînărul de pe bicicletă îi privi fără prea mare interes.

Bombardierele veneau dinspre est. Avioanele de vînătoare apărură și ele din suburbiile orașului și începură să lanseze rachete spre bombardiere. Cerul mîrșia și se năpustea asupra lui însuși. Bombardierele

În vîrfurile dealului se întîlni cu o bătrînică. Aceasta ședea într-un scaun vechi, în mijlocul autostrăzii, zgîndu-se spre nord. Scaunul era uzat și fragil, din răchită împletită cu mîna. În spatele ei, pe șosea, se afla un sac. Bătrîna mormăia de una singură.

- Mașini timpite. Războiul s-a terminat. Mașini cretine. Nu pot să se oprească. Cineva ar trebui să...

Cînd ajunse în dreptul ei, tînărul își dresă vocea încet. Bătrînica îl privi pătrunzător, cu ochii parcă cusuți pe o mască rigidă.

- Bună! o salută el zîmbind.

Ea îl privi:

- Cine ești, băiete?

- Numele meu e Mitch Haskell, bunicuțo! Urcă în spate. Facem o plimbare?

- Mm! Eu merg în cealaltă direcție. Asta ar trebui să faci și tu dacă ai avea puțină minte.

Mitch dădu din cap ferm.

- Am mers prea mult timp în partea aia. Acum mă întorc. Vreau să rămîn.

- În oraș. Ha! Ești mai timpit ca mașinile.

Fața îi deveni gînditoare. Lovi pedala cu piciorul și se zgîi la pămînt.

- Ai dreptate, bunicuțo!

- Dreptate?!

- Mașinile. Nu sînt timpite. Doar oamenii.

O R A Ș

În așteptare

Walter M. MILLER jr.

șoseau în valuri, pierzînd din cînd în cînd cite un aparat care lăsa în urmă o dîră de fum negru. Odată ajunse deasupra obiectivului, se ridicară și-și deschiseră trapele. Tînteau orașul. Contactele se desfăcură. Dar nu căzu nici o bombă. Bombardierele își închiseră trapele și se porniră spre casă. Avioanele de vînătoare le urmăriră un timp, apoi se întoarseră la baze. Tunurile uriașe tăcură. Iar cerul începu să se curețe de fum și praf.

Tînărul biciclist se îndrepta spre oraș, cîntînd. Ici-colo cite un pieton se oprea să privească lupta.

- Nu crezi că într-o zi vor învăța? întrebă, de la marginea drumului, un omuleț bucălat. Oare știi că nu aruncă nimic, și că nu mai au bombe?

- Nu sînt decît mașini, Edward, îi răspunse o doamnă durdulie care stătea în spatele lui. Cum ar putea să știe?

- Păi...ar trebui să știe...să fie capabile să învețe.

Vocile se estompară în timp ce el se îndepărta. Cîțiva hoinari, care mai devreme se îndreptau spre oraș, se întorseseră. La vederea lui, urbanofiliile deveniseră urbanofobi. Cîte unul, care ajunsese pînă la periferie, venea gîrbovit înapoi. Uneori, un -fob oprea cite un -fil și vorbeau. De obicei -filul devenea -fob și făceau amîndoi cale întoarsă. Pe măsură ce tînărul înainta, traficul devenea practic inexistent. Cîțiva trecători îl sfătuiră să plece, dar el înainta imperturbabil. Dorea să ajungă în oraș. Și să rămînă.

QUASAR 2/1992

- Pleacă! strigă ea. Își puse proteza înapoi în gură. Sprijinindu-se cu mîinile pe genunchi, se ridică. Apoi își luă în spate scaunul, sacul și porni spre sud.

Mitch o urmări și se minună de dorința de viață care încă ardea în ea. Apoi porni din nou spre nord, pe șoseaua unde atîtea mașini erau oprite. Adierile de vînt aduceau dinspre oraș zgomot de motoare. Zimbi. Sunetul era ca o șoaptă murmurată în cîntecul orașului.

Pe dealul următor, îl aștepta un om. Stătea pe creanga unui măr, la marginea drumului, cu o pușcă pe genunchi. Era un uriaș cu fața roșie, îmbrăcat cu o cămașă learcă de transpirație, cu ochii mijiți în soare. Privea ciclistul care se apropia, pășind încetișor în mijlocul șoselei.

- Noroc, tipule, mormăi el.

Mitch se opri și-l salută prietenește, ștergîndu-și fața cu o batistă și privind suspicios spre armă.

- E cumva o somație?

Uriașul rîse.

- Nu, nici gînd! Vroiam doar să schimbăm cîteva vorbe. Eu sînt Frank Ferris! și-i întinse o palmă umedă.

- Mitch Laskell.

Își strînseseră mîinile, studiindu-se.

- Cu ce scop spre nord, Laskell?

- Merg în oraș.

- Avioanele încă se mai bat, știi asta?

- Da. Și mai știi că nu mai au bombe.
- Știi și că în oraș contoarele Geiger încă mai tăcăne?

Mitch se încruntă iritat.

- Și ce-i cu asta? Radiația e micșorată. Au trecut trei ani de când au împrăștiat praful. Nu sînt timpit, Ferris! Timpul de înjumătățire e de cîteva luni. Au mai rămas cîteva procente.

Uriașul chicoti.

- OK! Ai cîștigat. Dar orașul nu e sigur. Computerul central încă mai funcționează.

- Și ce dacă?

- Te-ai gîndit vreodată ce trebuie să se fi întîmplat cu orașul, dacă toate ordinele au rămas neschimbate după ce populația a plecat?

Mitch ezită, apoi aprobă din cap.

- Mulțumesc pentru avertisment.

Se urcă pe bicicletă, cu intenția de a porni mai departe, dar brațele uriașului se prinseră de cadru.

- Stai așa! Încă n-am terminat de vorbit.

Mitch privi pușca și-și mărturisi iritarea:

- Poate auditoriul nu e interesat, amice! spuse contemplativ.

- Vei fi. Dă-te jos și ascultă!

- Nu vreau să aud.

Ferris se holbă la el:

- Recrutez oameni pentru echipa lui Sugarton. Avem nevoie de oameni buni.

- Șterge-mă de pe listă. Sînt naufragiat.

- Ia nu mai fă pe istețul, băiete! Vorbesc serios. Avem de acum două duzini de oameni. Ne trebuie de două ori mai mulți. Cînd ne vom strînge, mergem în oraș și dinamităm computerul. Apoi putem curăța totul.

- Dinamitați? De ce? întrebă Mitch, înfuriindu-se.

- Pentru ca oamenii să poată locui în oraș. Ca să putem lua hrană fără ca o duzină de polițiști mecanici să sară pe noi cînd intrăm într-un magazin.

- Cît a costat centrala? întrebă Mitch retoric.

Ferris scutură din cap iritat.

- Ce mai contează acum? Banii nu mai au nici o valoare. Centrala e bună de aruncat la fiare vechi. Hei! Băiete, trezește-te!

Biciclistul îl privi încruntat. Un mușchi i se zbătea nervos pe gît, dar răspunse calm.

- Ai ajutat la construcția Centralei? Ai participat la proiectarea ei?

- De ce? Nu! Ce întrebare e și asta?

- Știi ceva despre ea? Ce-o face să lucreze? Cum reușește să controleze toate subunitățile? Știi toate astea?

- Nu! Eu...

- Ai vreo idee despre cîtă sudoare a curs pe planșetele de desen pînă s-au făcut planurile? Cîți ingineri au muncit ca sclavii pentru ea, clădind-o și apoi îmbătîndu-se la punerea în funcțiune?

Ferris părea intimidat:

- Ei asta e! Dar acum nu mai e bună de nimic. Ne-a transformat viața într-un haos. De ce nu poți intra în oraș fără să...

- E o mașină, Ferris! O mașinărie complicată. Nu distrugi o unealtă pentru că nu-ți mai este deocamdată de folos.

Se priviră, sub arșița soarelui.

- Ascultă, băiete! Oamenii au construit Centrala. Deci tot ei au dreptul să o dărîme.

- Nu-mi pasă de drepturi. Vorbesc doar despre ce e practic și de bun simț. Nimeni n-are voie să fie timpit.

- Controlează-te, istețule!

- N-am dorit eu discuția asta.

Ferris dădu drumul bicicletei.

- Dă-te jos!

- De ce?

- E rechiziționată. De aici poți să te duci și pe jos. Echipa Sugarton are nevoie de mijloace de transport. Avem nevoie de oameni buni, dar tu nu ești din ăia. Cîrulă, hai!

Mitch avu o scurtă ezitare. Apoi descălecă și coborî, pe partea opusă lui Ferris. Uriașul legăna pușca lenes pe antebraț. Îl urmărea pe Mitch sfidător.

Mitch strînse bine barele ghidonului și îl izbi deodată cu roata din față pe Ferris între picioare. Uriașul scoase un urlat de durere. Pușca se descărcă, în timp ce uriașul cădea pe spate, apoi începu să geamă. Pușca ajunsese în mijlocul străzii. Ferris întinse o mîină tremurîndă spre ea, dar Mitch îl lovi din nou, cu piciorul, în față. Simți un dinte rostogolit sub talpa pantofului. Ferris căzu înapoi, scuipînd sînge și bucăți de dinți.

Mitch îi luă arma și cîteva cartușe de prin buzunare, apoi încălecă bicicleta și plecă. După o jumătate de milă un glonte ricoșă pe asfalt în spatele lui. Privind înapoi, văzu trei tipi înalți, alături de Ferris. Trupa Sugarton venise probabil să-și ajute omul. Pedală din greu să iasă din raza de acțiune a puștilor, dar ceilalți nu mai irosiră muniția.

Realiză că s-ar putea să-i mai înlînească dacă vor veni în oraș să saboteze Centrala, și Ferris nu va pierde ocazia de a-l ucide. Mitch nu credea că era grav rănit, dar știa că se simțea umilit și că un timp va visa nenumărate moduri plăcute de a-l ucide.

Nu mai fluiera, mergînd pe autostrada pustie spre orizontul scaldat în soare. Pentru un om născut și crescut în muzica fulgerelor mecanice, vederea betonului și oțelului era plăcută, chiar dacă unele clădiri, demolate, arătau ca niște guri căscate hidos.

Orașul fusese prăfuit bine cu prilejul atacului radiologic, dar nu bombardat grav. Apărarea lui se dovedise mai mult decît eficientă, lucru lesne de înțeles din moment ce era vorba despre o capitală, căreia legislatorii îi alocaseră fonduri largi.

I se părea de neînțeles că Centrala încă mai funcționa. De ce nu se gîndise nici un grup de ingineri să intre în stația de putere și să închidă temporar circuitele? Apoi își aminti că circuitele de putere aveau autoapărare și, probabil, rămăseseră prea puțini tehnicieni care să se descurce cu ele. Tehnicienii locuiau, de obicei, în zonele industriale, iar războaiele le distrugau pe acestea în primul rînd. Fermierii, nenorociții, erau de obicei accia cu șansele cele mai mari de supraviețuire.

Mitch mai lucrase cu computere în aviație, înainte de a fi înlocuit, dar un Coordonator Central al Serviciilor era ultimul răcnet al tehnicii în comparație cu un pilot automat. Centralele nu au fost construite toate odată. Ele au apărut în decursul anilor. La început unități mici, în centralele de putere sau de termoficare, pentru a regla tensiunile, debitele sau circuitele de climatizare automate. Apoi au înlocuit comutatoarele din centralele telefonice. Mari calculatoare calculau traficul rutier,

reglau semafoarele și limitele de viteză. Tot ele înlocuiau contabili acolo unde erau circulate cantități uriașe de bani. Un computer verifica, la intrarea și ieșirea din bibliotecă, cărțile sau împărțea amenzele.

Așa a crescut Serviciul Central al orașului. Din ce în ce mai multe computere erau destinate celor mai variate misiuni, inginerii erau angajați să le coordoneze, să le doteze cu circuite speciale, să pună la punct bănci de date, astfel ca un regulator de trafic din nordul extrem să fie la curent și cu condițiile de trafic de pe străzile principale din sud.

Apoi, când a fost inventat releul logic, inginerii au construit o unitate centrală care să funcționeze corelată cu principalele baze de date. Cu aceste relee în funcțiune Centrala era capabilă să preia majoritatea problemelor de rutină fără nici o supraveghere umană.

Sistemul a funcționat bine. Se pare că funcționa bine și la trei ani după ce locuitorii au fugit de țiuitul contoarelor Geiger. Într-un fel, Ferris avusese dreptate. Un oraș ale cărui mașini funcționau ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic ar putea fi un loc periculos pentru un hoinar singuratic.

Dar dinamita nu e un răspuns, gândea Mitch. Majoritatea mașinilor făcute de om erau distruse sau zăceau inutile. Omenirea așteptase 100 000 de ani, înainte de a ajunge să construiască o civilizație tehnologică. Dacă o va distruge complet pe asta, s-ar putea să nu mai construiască alta niciodată.

Unii socoteau că ar fi de dorit o întoarcere la pământuri. Alții încercau să arunce vina pe mașini, să-și extindă stupiditatea asupra unor țapi ispășitori mecanici și să-și absolve pe aceștia de vină cu ajutorul dinamitei.

Dar Mitch Laskell era un om căruia îi plăcea atingerea unei chei sau a oțelului sudat, îi plăcea mai mult decât cel mai bine echilibrat ax de piatră sau plug de lemn. Și îi plăcea torsul unui motor nuclear de o jumătate de litru, mult mai mult decât răgetul unui măgar înhamat.

Era dispus să-l ucidă pe Frank Ferris sau pe oricare altul care ar încerca să distrugă puținul ce a mai rămas. Dar mîhnirea se coborî asupra lui când gîndi: "Dacă toți se decid să distrugă Centrala, ce aş putea face să-i opresc?" Și ar avea el oare dreptate să-i oprească?

Pe înserat ajunse la marginea orașului și se opri la periferie. La o distanță de trei blocuri un polițist robot se învîrtea încoace și încolo în centrul intersecției, luncind pe triciclu în timp ce, cu brațele alungite și cu ochii a căror culoare se schimba ca luminile unui stop, dirija traficul anemic. Corpul său arăta ca un butoi de ulei vopsit într-un roșu de mașină de pompieri. Capul îi era însă de formă umanoidă cu o față de irlandez și cu un zîmbet condescendent pe buze. O antenă radar scurtă se ridica din centrul capului. Radarul era legătura lui cu Centrala.

Mitch se opri, privindu-l cu un zîmbet nostalgic, gîndindu-se chiar că astfel de polițiști s-ar putea să-i creeze greutăți odată intrat în oraș. Patinatorii aștia pe roțile nu puteau închide ochii nici la cea mai mică contravenție.

Cum lumina zilei scădea, celulele fotoelectrice semnalizărilor Centralei, iar luminile se aprinseseră automat. O clipă mai târziu, o mașină cu farurile stinse goni spre colțul unde se afla polițistul. O sirenă se tîngu

în burta polițistului, apoi acesta patină rapid în direcția urmăritului, șarjînd ca un taur mecanic. Mașina se opri la un stop. Polițistul scrisese un bilet și-l oferise scaunului liber din spate. Cum nimeni nu-l luă, îl introduse într-o fantă din corp, memorînd numărul mașinii apoi se întoarse la intersecție unde mașinile începuseră deja să circule ca printr-o intersecție nedirijată.

Mașinile erau goale, conduse computerizat. Destinațiile erau aceleași ca atunci cînd făceau curse regulate pentru pasagerii umani: vînzătorii chemați de clienți regulați, inspectori făcîndu-și tururile, taxiuri străbătînd perimetrul.

Mitch Laskell stătea tremurînd. Orașul suna adormit, dar viu. Orașul se mișca și mormăia.

Dar atît cît putea vedea în lungul bulevardului, nu se zărea nici o față umană. Orașul era depopulat. Pe un felinar apropiat era un contor Geiger. Ticăia, inutil, printr-un megafon. Dar nu mai indica pericol. Din punct de vedere radiologic, orașul trebuia să fie sigur.

După ce privi multă vreme la activitatea nenaturală de pe străzi, Mitch mormăi: "Voi aștepta pînă mîine".

Se întoarse pe o stradă secundară, care trecea printr-un district rezidențial, pînă dincolo de limitele orașului. Jurisdicția Centralei nu se întindea pînă aici decât pentru a asigura apa și lumina. Intenționa să petreacă noaptea într-o casă părăsită, iar în zori să pornească prin oraș.

Ici-colo, cîteva lumini se aprinseseră la ferestre, arătînd că nu era singurul care dorea să se reîntoarcă acasă. Dar pavajul era zgîriat de schije, plin cu fragmente de avioane căzute din cer în urma luptelor care se dăduseră acolo. La lumina străzii se puteau vedea cîteva acoperișuri distruse. Chiar dacă bombardierile veneau fără bombe, încă mai prezentau pericol. Majoritatea locuitorilor dinaintea ai orașului preferau să rămînă la țară.

Trecu pe sub un geam de unde muzica se revărsa duios în stradă. Se opri și ascultă. Muzica venea de la un disc zgîriat și uzat. Cînd piesa se termină, urmă un moment de liniște, apoi cîntărețul reluă ultima înregistrare de pe disc, repetîndu-se. Altfel, casa era liniștită.

Mitch se încrunță, avertizat parcă de un pericol nevăzut.

Sprijiți bicicleta de un stîlp cu intenția de a investiga clădirea.

- Eu stau aici, se auzi vocea unei femei ascunse de umbră.

Stătuse sub un copac care umbrea lumina stelelor. Pășii încet în lumină. O față subțire, cu ochii obsedați și care ținea în brațe un copil.

- De ce nu opriți aparatul? întrebă el. Sau întoarceți discul pe partea cealaltă.

- Soțul meu e acolo! îi spuse ea. Ascultă discul. Îl ascultă de multă vreme. Numele lui e George. De ce nu intri să stai de vorbă?

Mitch se simți oarecum stingherit. Era o notă ciudată în ușorul accent spaniol al fetei. Totuși dorea să vorbească cu cineva care mersese prin oraș. Îi zîmbi apoi fetei.

- Mi-ar place.

- Intră. Eu rămîn aici. Copilul are nevoie de aer curat.

Îi mulțumi, apoi urcă în verandă. Pick-up-ul se opri și reluă piesa. Mitch bătu o dată. Neauzînd nici un

răspuns, intră și parcurse holul, îndreptându-se spre lumina care venea din bucătărie. Dar deodată se opri.

Casa mirosea a stătut. Și mai mirosea a ceva. De multe ori simțise mirosul acela dulceag și greu al morții. Mai făcu un pas spre bucătărie.

Văzu o masă placată cu porțelan. O mână întinsă pe ea, nemișcată, cu pete roșii-maronii care acopereau antebrațul și mîneca hainei. Din mână căzuse un cuțit de măcelar.

- Mort de câteva zile, gândi. Apoi se întoarse.

Opri înregistrarea și ieși din casă. Fata era lîngă bicicleta zgîndu-se la ea. Privi amabilă spre el și-i spuse.

- Mă bucur c-ai oprit înregistrarea, George. Un om tocmai venise și vroia să știe de ce o puneai atît de des. Adormiseși, nu-i așa?

Mitch tresări. Își umezi buzele și o privi, minunîndu-se.

- Nu sînt... Tăcu pentru o clipă. Apoi: N-ai fost în casă?

- Da, dar adormiseși în bucătărie. A venit omul să vorbească cu tine?

- Auzi, eu nu sînt... Tăcu și nu mai spuse nimic.

Copilașul cu ochi negri îl privea suspicios. Luă bicicleta și-și aruncă piciorul peste cadru.

- George, unde mergi?

- Fac o plimbară scurtă.

- Cu bicicleta omului?

Ceva îl zgudui pe dinăuntru pe Mitch. Privi câteva momente în ochii căprui ai fetei, apoi spuse:

- A adormit într-adevăr, pe masa din bucătărie.

Fata deschise gura și, pentru o clipă, se păru că-și revine.

Privi încurcată. Apoi, după un oftat greu replică îngrijorată:

- Să nu stai mult, George.

- Nu. Ai grijă de copil.

Pedală rapid, cuprins de spaimă. Un timp se blestemă, apoi se simți ca un soț ticălos care-și lăsase soția să se descurce singură. Se întrebă dacă ar trebui să se oprească și să o ajute. Dar pentru ea nu mai era nimic de făcut sau cel puțin nimic din ceea ce ar fi putut el să facă. Orice gest de ajutor ar fi produs o rană ireparabilă. Măcar mai avea copilul.

Cîteva blocuri mai departe, găsi o altă casă cu acoperișul întreg și hotărî să-și petreacă noaptea aici. Dușe bicicleta în salon și bijbii după întrerupător. Lumina se aprinse, dezvăluindu-i o cameră prăfuită, cu mobilă tapițată. Făcu un tur scurt prin casă. Mai fusese ocupată de curînd, dar în bucătărie încă se găseau conserve nedeschise, iar pe paturi cearșafuri mototolite. Mîncă o supă rece, se bărbieri și se pregăti de somn. Mîine avea o zi grea.

Somnul îi veni încetîșor, plin de avioane de vînătoare care se vînzoleau pe cer, plin de mase uriașe de oameni care părăseau orașul bolnav de moarte, plin de copii plîngînd și femei care țipau. Apoi coșmarul se transformă în două brațe albe, mîngîietoare.

Tinguirile și suspinele încetară. Era treaz sau încă dormea?

- Ssst! toarse o voce liniștită. Nu spune nimic.

Deschise ochii. Camera era toată scufundată în întuneric. Își scutură năucit capul și bijbii ceva.

- Ssst! se auzi iar o șoaptă.

- Ce-i asta? gîfii el. Cum ai ajuns...?

- Taci, George! Altfel trezești copilul.

Deruta îl cuprinse din nou, în vreme ce pe șira spinării îi treceau fiori de gheață.

Noaptea a fost un vis. Și veniră zori, ștergînd umbrele gri. Deschise pentru o clipă ochii, apoi adormi. Cînd îi deschise iar soarele inundase camera.

Se ridică. Era singur. Bineînțeles! Nu fusese decît un vis. Mormăi iritat în timp ce se îmbracă. Apoi se duse în bucătărie pentru micul dejun.

Biscuiți calzi în cuptor! Masa era aranjată! Pe masă o hîrtie. O citi și apoi o mototoli încetîșor.

"În dulap e gem și sper că-ți plac biscuiții. Știu că George a murit. Cred că mă descurc și singură. Mulțumesc pentru pușcă și bicicletă.

Marta"

Alergă în salon. Bicicleta dispăruse. În dormitor. Pușca dispăruse. Alergă căutînd în verandă, dar strada era goală.

Sub streășină, cîteva rîndunele ciripeau. Cartierul afaceriștilor părea pustiu în lumina soarelui. Cîteva veverițe fremătau pe crengile arborilor. Privi spre curțile goale unde nu era nici un copil care să se joace, spre ușile atîrnate în balamale, o bucată de avion atîrnată de acoperișul unei case incendiate, verandele putrezite, golul.

Se bărbieri întristat. Asta nu era o lume pentru o mamă tînără și copilul ei. Copilul încăpea bine în coșul bicicletei. Pușca îi oferea o oarecare protecție împotriva lupilor umani care proliferaseră în ultimul timp.

- Hoața! mîrii neconvins.

Dar, cînd bestiile umane nu vor mai fura pentru a-și proteja puii, atunci perspectivele de supraviețuire vor fi cu adevărat întunecate. Ridică din umeri trist și se întoarse în bucătărie. Se așeză și mîncă biscuiții - și hotărî că George nu putuse să se omoare din motive culinare. Marta era o bucătăreasă bună.

Intră în oraș dimineață tîrziu, pe jos și năinarmat. Alese aleile, ocolind magistralele unde traficul era ridicat și roboții-polițiști forțau litera legii. La fiecare colț se oprea și privea în ambele direcții pentru a nu fi văzut de observatoarele mecanice cînd traversa strada. Contoarele Geiger de pe stîlpi ticăiau cu atît mai rapid cu cît înainta spre centru și se opri chiar de două ori pentru a citi indicațiile. Radioactivitatea nu era periculoasă, dar era mai mare decît o anticipase. Probabil orașul mai fusese prăfuit după exod.

Se opri pentru a investiga o casă și un garaj gol. Iesi cu o cutie de scule și o rangă. Nu avea vreun plan anumit, dar socotea că uneltele îi vor fi necesare dacă ar fi nevoie să oprească temporar Centrala.

Oricum, era periculos să intre în vreo clădire. Centrala îl va denumi hoț, mai ales că el nu va putea dovedi că intrarea îi era legitimă. Avea nevoie de o identitate.

După o oră de căutări prin cîteva case din districtul rezidențial, găsi un portofel cu un buletin și un pașaport pentru cîteva din clădirile rezervate din oraș. Portofelul aparținea lui Willie Jesser, mecanic de întreținere pentru instalații de aer condiționat și frigider de aer condiționat. Îl băgă în buzunar după un moment de ezitare. S-ar putea să nu-i fie de ajuns Centralei, dar va trebui să se descurce. Spre prînz ajunse la începutul zonei comerciale. Nici o urmă de viață. Mașinile rare se

tirau lent pe străzi. Nici un pasager. Văzu un grup de roboți cățarați pe un stîlp, reparînd fire telefonice.

Unele dintre cablurile telefonice purtau instrucțiuni spre Centrala de computere. Înconjură cîteva blocuri pentru a-i ocoli și continuă să meargă întristat. Începea să realizeze că hoinărea fără rost.

Sirena izbucni deodată de la o distanță de o jumătate de bloc. Mitch se opri în centrul străzii holbîndu-se spre ea. Un polițist-robot se îndreptă spre el cu douăzeci de mile pe oră. O luă la fugă.

Vocea mecanică a polițistului erupse.

- Vreți să vă opriți, vă rog? Pietonul cu lada de scule să se oprească!

Mitch se opri la curbă. Era imposibil să scape. La nevoie, polițistul se putea deplasa cu 40 mile pe oră.

Robotul se opri la un pas de el. Capul făcu o plecăciune ușoară și politicoasă. Mitch se zgîi la creatură, îl privi în ochi chiar dacă știa că sînt pictați. Polițistul îl vedea prin intermediul razelor infraroșii emise de corpul său și-l atingea prin razele radar reflectate.

- Sînteți acuzat de vagabondaj, domnule. Trebuie să vă prezint citația. Actele, vă rog!

Mitch scoase nervos portofelul și-i întinse actele. Polițistul le luă și le analiză. Informațiile fură memorate instantaneu.

- Identificare insuficientă. Altceva nu aveți?

- Asta-i tot ce am la mine. Ceva nu-i în regulă?

- Sînt expirate din 1987.

Mitch oftă din greu și nu spuse nimic. Se temea de asta. Acum putea fi ridicat pentru vagabondaj.

- Am să consult coordonatorul central pentru indicații. Un moment, vă rog.

Un dinam porni încetișor în corpul rotund al polițistului. Apoi Mitch auzi ticăitul codului computerului cînd polițistul începu să vorbească cu Centrala. Tăcerea dură cîteva clipe. Apoi veni răspunsul. Polițistul nu spuse nimic, dar scoase o citație adresată lui Willie Jesser, să compară în fața Tribunalului Circulației pe 29 iulie 1989. Pentru vagabondaj.

Mitch o luă supărat.

- Cred că am dreptul la niște lămuriri?

- Unitățile Serviciului Central sînt obligate să dea explicații asupra deciziilor.

- De ce a acceptat Centrul ca insuficientă identificarea mea?

Pauză pentru a transmite mesajul Centralei. Se opri un moment și produse niște sunete ciudate. Apoi:

- Referitor la arestarea lui Jesser Willie de către elementul Baker-6: investigații anterioare au arătat că nu există acte de identitate care să dateze după mai 1987 în posesia oamenilor pietoni. Datele se bazează pe 100 de cazuri, generalizate de către Serviciul Central. A devenit imposibil pentru oameni să se identifice satisfăcător. De aceea "identificarea satisfăcătoare" a fost redefinită temporar, așteptînd instrucțiuni de la agenția umană legislativă autorizată.

Mitch rămase o clipă gînditor. Decizia indica faptul că Centrala era încă în stare să învețe, adunînd date și făcînd generalizări. Dar dificultatea era aparentă. Erau programate pentru generalizări de genul ăsta doar cîteva compartimente minore. Oricum, puteau să-și dea seama de situația din oraș dar nu puteau să facă nimic fără autoritatea unei agenții recunoscute. Acea agenție era

un departament al guvernului orașului, la acea oră inexistent.

Polițistul continuă politicos:

- Bună ziua, domnule! și se întoarce la intersecția sa.

Mitch privi un moment citația. Peste 4 zile era procesul. Dacă nu pleca din oraș pînă atunci, s-ar putea să ajungă la pușcărie, neavînd bani să-și plătească amenda.

Asigurat acum că identitatea sa împrumutată îi dădea o oarecare siguranță porni, pe trotuare de data asta. Totuși știa că Centrala îl observă printr-o mie de ochi.

Contoarele de la fiecare colț erau instalate pentru a înregistra trecerea pietonilor și a transmite informațiile Centralei cu scopul de a evita aglomerația. Dar traficul pietonal era el! Și contoarele îi înregistrau trecerea. Și cum datele erau comunicate Centralei, ea ar fi putut trage niște concluzii tare neplăcute apropo de prezența lui în oraș.

Nerușinarea probabil era singura cale de urmat. Se opri la colțul următor și chemă un polițist, întrebîndu-l despre direcția în care e primăria.

Dar polițistul se opri pentru a discuta cu Centrala înainte de a-i răspunde.

- Șase blocuri spre vest și patru spre nord, domnule, croncăni el. Centrala cere următoarea informație pe care puteți refuza să o furnizați: Ca locatar al orașului cum se poate să nu cunoașteți unde e primăria, d-le Jesser?

Mitch se albi și deveni nervos.

- Fiindcă... Pentru că am fost plecat 3 ani. Am... Am uitat.

Polițistul transmis informația, apoi răspunse:

- Centrala vă mulțumește. Data a fost înregistrată.

- Stai! strigă Mitch. În primărie e o legătură directă cu Centrala?

- Da!

- Vreau să vorbesc cu Centrala! Pot să o folosesc?

- Nu. Nu vă aflați pe lista persoanelor autorizate să posedate computer personal. Centrala vă sugerează să folosiți Centrala de Informare Publică -C.I.P.- din primărie, în rotonda de la parter.

Strîmbîndu-se, Mitch plecă. C.I.P. era mai mult decît nimic, dar dacă ar avea acces la un contact direct ar putea interveni în funcționarea normală a Centralei. C.I.P. era oricum bine păzită.

Cîteva minute mai tîrziu se afla în centrul vestibulului principal al primăriei. Uriașa clădire suferise ușoare stricăciuni în timpul unui raid aerian și o aripă căzuse pradă focului. Dar restul era încă în funcțiune, cu toate mașinile. Un servo-secretar fără cap trecu pe lîngă el, ducînd o tavă plină cu plicuri roz. Facturi neplătite, bonuri. Centrala va continua să le trimită, dar bineînțeles că autoritatea umană va trebui să suspende serviciile către clienții delincvenți. Servo-secretarul puse plicurile într-o cutie poștală lîngă ușă, apoi se întoarce grăbit în birou.

Mitch privi în jurul rotondei. Pe peretele din față erau un birou cu un microfon, un dulap și obiectivul camerei de luat vederi. O pancardă agățată deasupra indica faptul că locul e destinat pentru a primi plîngerile împotriva facturilor de utilități, serviciului de ridicare al gunoierului, taxelor și previziunilor greșite ale timpului.

Cetățeanul putea, de asemenea, să ceară orice informație din Centrul de Date în afara celor referitoare la sistemul de apărare sau dosarele poliției.

Mitch traversă rotonda și se opri în fața biroului. O lumină se aprinse deasupra. Difuzorul intră în funcțiune.

- Numele dvs., vă rog?
- Willie Jesser.
- Și ce doriți de la Serviciul de Informații?
- O legătură directă cu Centrala de Date.
- Aveți un contract monitorizat cu Centrala de Date.

Pentru motive de siguranță, persoanele neautorizate nu au posibilitatea unui contact direct. Legătura dvs. va fi monitorizată de unitatea aceasta.

Mitch scrișni din dinți. Era exact așa cum se așteptase. Centrala de Date va asculta și va răspunde, dar automatele C.I.P.-ului vor cenzura dialogul.

- Bine. Răspundeți-mi: Centrala e informată că orașul e abandonat, că locuitorii au plecat?
- Continuați, continuați, continuați! Întrebarea se referă la apărarea civilă.
- Centrala știe că serviciile ei interferă acum cu interesele umane?

Urmă o scurtă pauză.

- Întrebarea are natura unei plângeri?
- Da. E o plângere.
- În legătură cu serviciile de utilități ale dvs., d-le Jesser?

Mitch se încruntă furios.

- În legătură cu toate serviciile! urlă el. Centrala trebuie să-și oprească toate operațiunile pînă cînd noi ordine vor fi introduse în Centrala de Date.

- Asta e imposibil, domnule!
- De ce?
- Nu există autorizație din partea Departamentului Serviciilor Publice.

Mitch lovi cu putere biroul și țipă.

- Nu există un astfel de departament! Nu mai există guvern! Orașul e părăsit!

Difuzorul era tăcut.

- Ei!
- Compilăm, veni răspunsul.
- Ascultă! Monitorizați ceea ce spun eu sau opriți răspunsurile Centralei.

Urmă o pauză.

- Declarațiile dvs. au fost înregistrate în Centrala de Date. Răspunsurile la anumite întrebări trebuie oprite pentru motive de securitate.

- Războiul s-a terminat!
- Compilăm.
- Încercați să mențineți un status-quo civil care nu mai există de trei ani. Nu puteți folosi unitățile logice pentru a vă supune noilor condiții?

- Numărul de grade de libertate permise Centrului e limitat de numărul de ordine....

- Las-o baltă!
- Altceva mai doriți?
- Da! Ce veți face cînd 50 de oameni vor veni să dinamizeze Centrala de Date?
- Distrugerea proprietăților orașului se pedepsește cu o amendă de....

Mitch se îndepărtă ușor și ascultă vocea care citea o listă de legi.

- Oricum ei plănuiesc să o facă.

- Conspirația pentru a distruge proprietățile orașului se pedepsește cu....

Mitch se ridică și plecă dezgustat. Dar după cîteva pași doi roboți-gardieni îl înconjură.

- Un moment, domnule, croncăniră la unison.
- Da?
- Centrala dorește să vă întrebe în legătură cu conspirația care intenționează să distrugă proprietățile orașului. Sînteți liber să refuzați răspunsul. Oricum, dacă refuzați și conspirația există, veți fi acuzat de complicitate. Vreți să ne însoțiți la interogatoriu?

"Un pas mai aproape de pușcărie" gîndi întristat. Dar ce mai avea de pierdut? Îi urmă pe cei doi, trecu de cîteva geamuri zăbrele și intră în curtea poliției. Înăuntru, un robot în spatele biroului și de jur-împrejur cîteva polițiști-roboți și servo- secretari care așteptau ordine.

Mitch se opri brusc, iar un polițist îl așteptă politicos.

- Vreți să ne urmați, vă rog?
- Se opri uitîndu-se de jur-împrejur.
- Aud un țipăt de femeie!
- Gărzile nu răspunseră.
- Este cineva închis în celulă?
- Nu sîntem împuterniciți să vă răspundem.
- Să presupunem că vreau să-i plătesc cauțiunea.

Am dreptul să știu.

- Puteți întreba ofițerul în legătură cu informații personale, dar cele generale sînt secrete.

Mitch se îndreptă spre birou.

- Aveți vreo femeie închisă?
- Compilăm.
- Era o suspiciune vagă, dar spuse:
- O femeie numită Marta.
- Numele complet, vă rog!
- Nu-l știu, nu puteți să-mi spuneți?
- Compilăm.

- Ascultă! Am împrumutat bicicleta mea unei femei pe nume Marta. Dacă aveți bicicleta, o vreau.

- Numărul de înregistrare, vă rog.
- Din 1987, nr. 6050.
- Verificați la "Obiecte pierdute", vă rog!

Mitch își reveni complet.

- Voi verificați! Eu aștept.

Computerul se opri.

- O bicicletă cu acest număr a fost identificată. Puteți aduce dovezi de posesiune?

- Asupra unei biciclete? Știu numărul, nu-i de ajuns?

- Descrieți-o, vă rog.

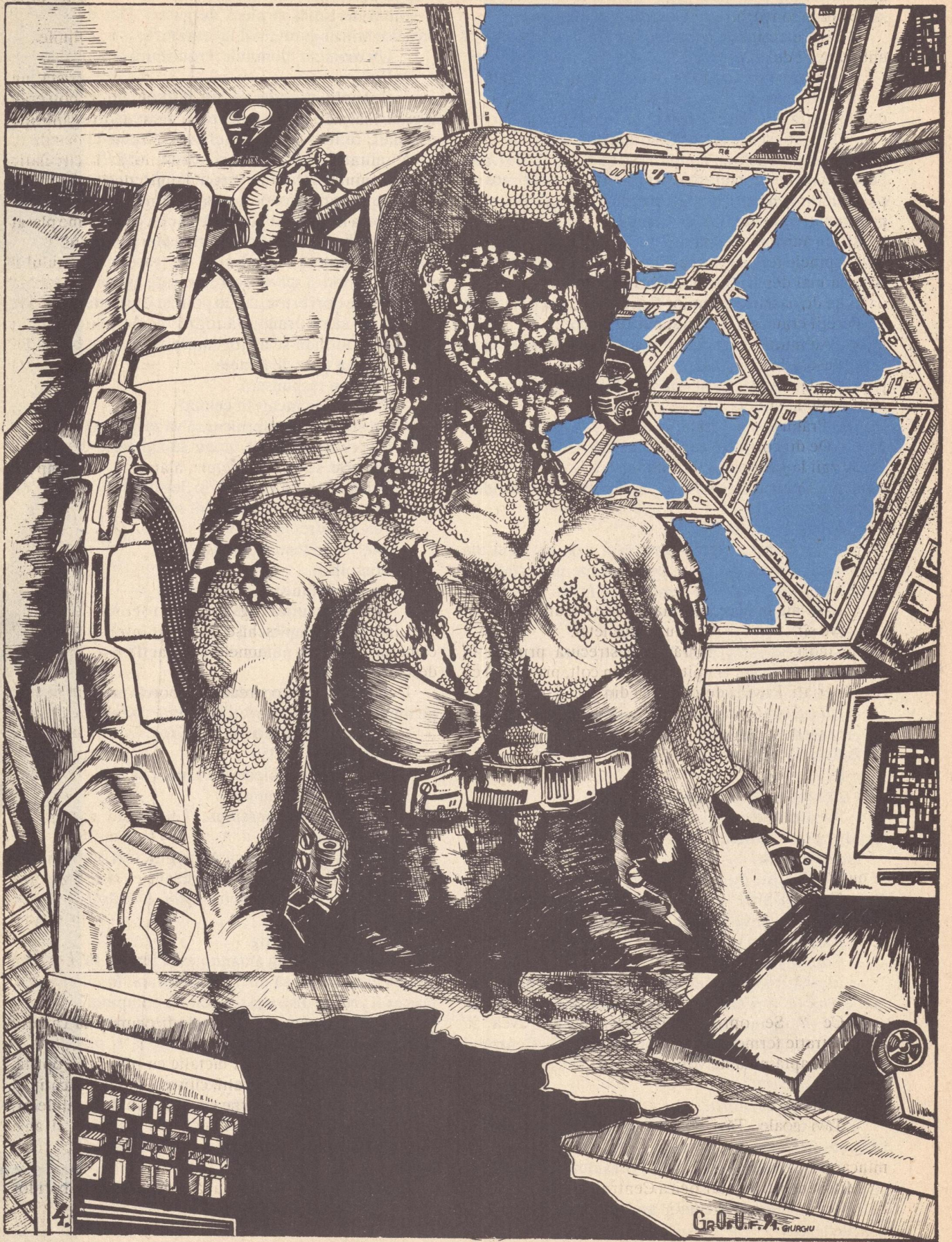
Mitch o descrie în amănunțime. Începu să înțeleagă de ce Ferris dorea să distrugă Centrala. În clipa aceea, tare ar fi vrut să distrugă și el cîteva computere.

- Atunci, spuse un difuzor, dacă vehiculul este al dvs. îl puteți avea solicitînd o licență nouă și plătiind taxa cuvenită.

- Adresați-vă Centralei de Date.
- Computerul se opri, adresîndu-se Centrului.
- Decizie acceptată!
- Dar nu există licențe noi. Puțin înainte Centrala a spus...

- Las-o baltă.

- Decizia se aplică actelor de identitate, nu licențelor pentru vehicule. Date insuficiente n-au permis generalizări.

- Da! Da! Bine! Ce să fac pentru a scoate fata de acolo?

După o convorbire cu Centrul, veni răspunsul.

- Fata e reținută pentru investigații. Nu poate fi eliberată 72 de ore.

Mitch aruncă lada de scule pe care o purtă încă de dimineață. Cu o furie sălbatică azvârli ranga în deschizătura din față a robotului. Urmă o ploaie de cioburi de sticlă și metal. Mitch țipă electrocutat și se clătina. Degete de oțel îi prinseră pumnii.

Cinci minute mai târziu era introdus pe poarta pușcării, acuzat de distrugerea, premeditată, a proprietății orașului. Îl vor ține pînă cînd un juriu se va constitui, adică niciodată.

Suspinele fetei se auzeau din ce în ce mai tare, cu cît mergea mai departe pe hol. Se uită în trei celule. Erau ocupate de oasele oamenilor morți. De ce?

Pereteii erau zgîrțiați rău și bucăți de tencuială zăceau pe jos. Au murit în timpul unui atac sau au fost gazați.

Îl duseră la celula a cincea și descuiară ușa. Mitch privi celula și se încruntă. Un perete era parțial distrus de o bombă, și deținutul putea astfel să iasă în stradă liniștit. Prăbușit era și zidul care-l despărțea de cealaltă celulă. De dincolo, privea un chip alb. Marta.

Se zgîi la gardienii săi. Îl împinseră ușurel înăuntru. Evident, Centrul habar n-avea că celula era perfectă pentru evadare. Ușa se închise în spatele lui.

- Marta!

Fața ei dispăru din dreptul deschizăturii. Nici un răspuns.

- Marta!

- Lasă-mă în pace, mormăi o voce bosumflată.

- Nu sînt supărat din cauza bicicletei.

Se îndreptă spre gaură și se strecură prin ea în cealaltă celulă. Fata era pitită într-un colț, privind-l cu ochi speriați. Privi la deschiderea din zid.

- De ce nu ai plecat? Întrebă el.

- Uită-te în jos! Îi răspunse, cu un țipăt isteric.

Se îndreptă spre deschizătură și privi: la douăzeci de picioare mai jos se întindea curtea betonată. Se întoarse.

- Unde e copilul?

- Mi l-au luat!

Mitch rămase cîteva clipe gînditor.

- Probabil la infirmeria orașului, pentru cît timp ești în pușcărie.

- N-o să aibă grijă de el. Îl vor lăsa să moară.

- Nu mai țipa așa. Nu va păți nimic.

- Roboții nu au lapte.

- Nu, dar există sticle.

- Există? Ochii ei erau plini de oroare. Și ce o să pună în ele?

- Ce? Se opri. Centrala sigur nu avea în administrație ferme.

- Așteaptă pînă ne vor aduce mîncare, spuse ea. Și vei vedea.

- Mîncare?

- Tăvi goale. Tăvi goale, pahare de hîrtie goale, furculițe de hîrtie, șervețele curate de hîrtie. Nimic de mîncare.

Mitch înghiți în sec. Logica Centrului era uneori greu de observat. Servo-chelneri probabil tocmai luau cu polonicul dintr-o oală goală și turnau cafea din ibrice goale. Bineînțeles, din moment ce nu mai existau fermieri care să aprovizioneze orașul cu produse.

- Paturile nu au așternuturi.

- Hainele noastre. Putem împleti o frînghie. Și la nevoie vom risca o săritură.

Ea clătina din cap, neconvinsă, și-și privi mîinile.

- N-are rost. Ne vor prinde din nou.

Mitch se așeză, gîndindu-se. Probabil există un arsenal al poliției, undeva la subsol. Polițiștii-roboti erau mereu înarmați. Dar probabil a existat o organizație umană care investiga delictele și-și asuma comanda în eventualitatea unei violențe. Dacă unul de la circulație era amenințat, nu putea face nimic decît să-i pună cătușele atacatorului și să cheme ajutor uman.

Undeva în clădire erau arme, iar un glonte bine plasat putea pătrunde prin carcasa de tablă a robotului.

Gîndul distrugerii oricărei mașinării a sistemului îl demoraliza, dar dacă ar fi fost nevoie să anihileze cîteva subunități, ar fi făcut-o. Trebuia, într-un fel, să ajungă la pivnițele unde erau localizate coordonatoarele și centralele de date, să ajungă acolo înainte ca banda lui Ferris să le neutralizeze complet, pentru ca să poată curăța orașul.

O oră mai târziu, auzi poarta principală deschizîndu-se și se întoarse repede. "Interogatoriul", gîndi. Veneau probabil să-l întrebă despre complotul împotriva Centralei. Se cățără în celula alăturată, în timp ce polițistul venea pe hol.

Fata căscă ochii mirați.

- Ce... Ce faci?

- Ssst! S-ar putea să meargă.

Polițistul se opri în fața celei sale, în timp ce el se lipi de peretele din spatele ușii.

- Willie Jesser, vă rog! croncăni robotul.

Liniște. Ușa se deschise. Robotul intră și dădu ocol camerei, repetîndu-i numele. Numai de n-ar privi prin deschizătură.

Deodată izbucni o sirenă, și robotul o zbughi pe ușă, alergînd pe coridor. Mitch aruncă o privire scurtă. Robotul lăsase ușa deschisă. O luă pe față. Se năpustiră pe coridor, parcurseră holul și se opriră la poarta principală. Ușa era închisă. Fata se clătina pe picioare. Nu era nici un loc unde să se poată ascunde.

Încuietorile erau acționate din niște camere de comandă de pe coridor, departe de orice posibilitate de intervenție. Mitch împinse fata repede spre o altă celulă, deschise ușa, intrară și apoi o închise, lăsînd zăvorul deschis.

Fata scoase un țipăt cînd se lovi de resturile unei ființe.

- Întinde-te într-un colț și stai liniștită. Se întorc în forță.

- Dacă observă că zăvorul e deschis?

- Atunci ne-am ars. Dar vor fi ocupați la capătul celălalt al holului. Acum taci.

Se ascuseră sub patul metalic cu respirația oprită. Robotul se întoarse cu alți cîțiva. Sunetul ascuțit al codului computerului stîrnea ecouri în blocul celulelor. Apoi se opriră în fața celei celui dispărut. Îi auzi intrînd. Mitch se apropie de ușă pentru a privi, apoi o deschise și dispăru afară.

Reveni și o trase pe față după el. Apoi o luă pe coridor în urmărirea polițiștilor. În clipa în care fură auziți, se opriră. El apucă cu toată forța de ușa celei, o trînti cu putere și puse repede zăvorul. Trei trupuri metalice se izbiră de pînoul de oțel.

- Deschideți, vă rog!
 - De ce nu încercați prin gaura din zid ? șicană Mitch.

Robotul care se năpustise asupra ușii se întoarse. Accelera cu toată forța. Trecu prin spărtură. De afară se auzi zgomotul prăbușirii. O sirenă începu să urle, dar se opri imediat. Ceilalți se apropiară de spărtură și priviră. Începură să șoptească, apoi se întoarseră.

- Predați-vă, vă rog! Am plasat gărzi înarmate care să vă aresteze dacă opuneți rezistență.

Mitch rise și o luă pe față.

- U... unde ?

- Spre poartă. Vino.

Alergară fără zgomot pe coridor. Ușa spre exterior era acum deschisă pentru a permite gărzilor înarmate să vină.

Dar bineînțeles nici un om nu intra.

În clipa în care ieșiră, doi roboți reparatori se aflau aplecați asupra robotului distrus. Se opriră o clipă comunicând cu Centrala, apoi își reluară munca.

Cîteva minute mai tîrziu Mitch și Marta ajunseră la arsenal, iar servomecanismele le înmînară o pereche de arme de 45. Mitch luă una din ele și trase în sistemul de alarmă. Apoi în robot. Acesta se izbi surd de perete, împroșcînd cu bucăți de metal albastru. Începu să fumege și apoi se rostogoli la pămînt.

Mitch pătrunse în cameră și luă o pereche de automate din rastel. Dar fata se dădu înapoi, scuturînd din cap.

- N-am putut folosi nici măcar pușca ta! se plînge.

- Atunci ia cu tine cîtă muniție poți duce.

Clopotele de alarmă începură să sune cînd ieșiră din arsenal, și un difuzor comunica încontinuu un apel către toate forțele umane să captureze evadații. Marta se năpusti în fața lui și ieși în stradă. O împinse înapoi lipind-o de zid, apoi trase cîteva focuri împotriva a doi polițiști care se apropiau. Unul se opri instantaneu, iar celălalt se dezechilibră și căzu.

- La parcare, repede! îi spuse peste umăr.

Dar fata rămase lipită de zid. Alergă spre ea. Era în pragul leșinului, dar fata îi devenea cînd albă, cînd roșie și tremură neîncetat.

- Ce s-a întîmplat ?

Nici un răspuns. Frica o blocase. Buzele i se mișcau, încercînd să pronunțe un nume: George.

Mormăind furios, Mitch smulse un încărcător cu 50 de cartușe și și-l introduse în centură, mai luă unul în dinți și ridică fata pe umăr. Se întoarse brusc, pentru a trage într-un polițist. Dar îl rată. Polițistul se opri, apoi fugi.

Se uită după el auzind ceea ce se transmitea la difuzor:

- Către tot personalul uman. Patrutele Centralei au ajuns la limita de răspundere. Responsabilitatea capturii nu se mai aplică fără ordin din partea poliției. Vă rugăm transmiteți instrucțiuni. Comisariatul Poliției, vă rugăm instruiți-ne. Așteptăm, așteptăm, așteptăm.

Mitch se întoarse. Purtînd fata se îndreptă spre parcaj. Ajunse la o mașină și o aruncă pe față pe bancheta din spate, apoi încercă să pornească mașina, dar un difuzor protesta.

- Persoană neautorizată. Aceasta este mașina maiorului Sarquist. Persoană neautorizată. Folosiți alt automobil.

Mitch privi de jur-împrejur. Alt automobil nu era, și chiar dacă ar fost nu putea să-l folosească pînă nu se identifica pentru a fi autorizat să-l utilizeze.

Mașina Maiorului Sarquist începu să transmită un protest către Centrală. Mitch pătrunse sub capotă și rupse cablul antenei. Difuzorul începu să se plîngă de sabotaj. Mitch găsi o cutie cu scule sub banchetă și scoase cîteva ustensile. Tăie un fir și difuzorul tăcu. Tăie altul și computerul se stinse.

Plecă provocînd un scurtcircuit. Pe bancheta din spate fata începu să-și revină. Se ridică și privi pe geam în stradă. Soarele care apunea îneca orașul în întuneric.

- N-ai cuvinte ? o întrebă Mitch pe Marta. Lumea se bazează pe tine, iar tu dai colțul și tragi capacul. Cum crezi că vei putea avea grijă de copilul tău ?

Ea privea în continuare pe geam. Nu spuse nimic. Mașina scrișni la o curbă, ferind cu greu un polițist. Polițistul începu să-i urmărească, dar renunță în curînd.

- Ești unul din copiii epocii mecanice, care a fost furat. Tehnologia ți-a dat tot ce ai vrut. În loc să iei parte la epoca mecanică, ai lăsat-o să te aștepte. Te-ai furat singură. Dacă mașina cedează, cedezi și tu. Pentru că n-ai fost niciodată propria ta stăpîină. N-ai fost decît o jucărie a roboților.

Se părea că ea nu-l auzea. Mai depăși un colț. Erau în fața unei clădiri din cărămidă, aflată în centrul unei grădini imense și înconjurată de un gard de oțel. Fata privi un moment și își ridică capul din mîini.

- Orfelinatul orașului !

Deschise ușa. Se năpusti spre intrare, dar un servomecanism se îndreptă spre ea cu o pereche de cătușe deschise.

- Aruncă-te la pămînt! îi strigă Mitch.

Ea se aruncă pe alee, apoi se rostogoli spre gard. Un foc de armă opri servomecanismul care începu să șuiere și să sffrîie. Împușcarea unui robot era totuși periculoasă. Dacă glonțul nimerea micul reactor nuclear, se putea produce o explozie. Părăsi mașina și o luă pe față. Alergară în jurul rondului și intrară în clădire. Undeva sus un copil plîngea. O servo-infirmieră stătea în spatele unui birou în holul intrării și-i întîmpină ca pe niște oaspeți.

- Bună ziua, doamnă și domnule! Doriți să vedeți vreun copil ?

Marta se îndreptă spre scări, dar Mitch o prinse de braț.

- Nu, lasă-mă pe mine să urc. N-o să fie frumos.

Dar ea se eliberă cu o smucitură și urcă scările îndreptîndu-se spre țipătul copilului ei. Mitch se încruntă, dar așteptă. Robotul-infirmieră protesta împotriva intrării ilegale, dar nu făcu nimic.

- Nuuuuu !!

Un țipăt înfiorător veni de la față. Mitch privi în sus spre scări, știind ce se întîmplase, dar fiind incapabil s-o ajute. O clipă mai tîrziu, ea începu să vomite. O așteptă.

După cîteva minute, Marta apărură clătînîndu-se pe scări, strîngînd la piept copilul. Se zgîi la Mitch cu ochii înlăcrimați, scutură din cap sălbatic și bolborosi isteric.

- Pătușurile! Erau pline de oscioare. Oscioare pretutindeni pe jos. Oscioare.

- Taci! comandă el. Mulțumește-te că al tău e în ordine. Și hai să ieșim de aici.

După ce mai distruse un robot ce vroia să-i oprească, ajunseră la mașină.

Aceasta porni rapid spre periferie. Smiorcăitul fetei încetă, apoi fata începu să-i cînte copilului un cîntec de leagăn, mîngîindu-l de parcă se întorsese din moarte. În inima lui Mitch se așternu încet regretul că se răstise la ea. Ca mamă, era încă un animal bun, în ciuda nereușitelor sale în a se adapta realității unei vieți distruse.

- Marta ?

- Ce ?

- Nu prea ești în stare să ai grijă de tine.

O spuse blînd. Ea îl privi cum conducea mașina.

- Ar trebui să găsești o fată pieptoasă care vrea un copil și s-o lași să aibă grijă de el.

- Nu !

- E doar o propunere. Nu e treaba mea. Vrei să-ți trăiască puștiul, nu-i așa ?

- George a promis că o să aibă grijă de noi. George mereu a avut grijă de noi.

- George s-a sinucis.

Marta scoase un scîncet ușor.

- De ce a făcut-o ? De ce ? Plecasem să caut de mîncare. Cînd m-am întors era... De ce ? De ce ?

- Poate pentru că era ca tine. Ce-a fost înainte de război ?

- Decorator. Era bun, un adevărat artist.

- Da !

- De ce vorbești așa ?

- Era calificat să trăiască într-o cultură mecanică ?

- Nu înțeleg ce vrei să spui.

- Vreau să spun: era în stare să-și controleze bucata sa de civilizație mecanică, sau ea îl controla pe el ?

- Nu văd ce...

- Era un apăsător-de-butoane și un răsucitor-de-comutatoare ?

Sau îl interesa ce făceau butoanele și comutatoarele? Oamenii își distrug uneltele pentru că nu știu cum funcționează un ceas poate încerca să-l repare cu un ciocan. Dacă ceasul e proprietate comună n-are nici un drept s-o facă. E ca un bivol într-un magazin de porțelanuri. Asta s-a întîmplat în era noastră. Politicienii ne-au dat unelte puternice. Dar au terminat prin a nu le înțelege. Ne-am distrus cultura odată cu ei.

- Ai văzut vreun om de știință la Casa Albă ?

- Dacă toți oamenii ar fi avut o bucățică de educație tehnică astea toate ar fi putut fi altfel, nu-i așa ?

- Tehnorație.

- Nu ! E o problemă de educație.

- Oamenii nu-s îndeajuns de înțelepți.

- Vrei să spui că nu le pasă îndeajuns. Orice om care are un nivel mai ridicat decît al unui prost are destulă minte să învețe principiile fizicii și bazele fizicii și bazele ingineriei și mecanicii.

Dar nu au vrut s-o facă. Creierul e o nealtă nu un coș de gunoi în care se strîng informații. Copilul ăsta ar trebui să învețe principiile logicii și semanticii înainte de a avea 10 ani. Trebuie să gîndească cum să folosească unelte, creierul. Tocmai am început să învățăm să gîndim. Dacă omul de rînd ar fi antrenat în metode de gîndire științifice am rezolva toate problemele noastre mult mai rapid...

- Și ce are asta cu noi ?

- Orice. George a căzut pentru că nu putea să-și controleze bucata de civilizație și nu putea trăi fără ea. Nu putea repara jucăria stricată, dar plîngea pierderea ei. Și tu ești în situația asta. Încă nu m-am hotărît dacă ești nebună sau doar nevrotică.

Ea se holba la el cu ochii înghețați.

- Să mă anunți cînd te-ai hotărît.

Părăseau orașul, trecînd prin suburbiile rezidențiale înecate din nou în întuneric. Mitch conducea cu lumina stinsă, deoarece mașina, dirijată de radar, n-avea faruri. Se simțea oribil. Intrase în oraș fără un plan concret și nu rezolvase nimic.

Alertase Centrala, se alesese cu o acuzație de crimă. În loc să-și ușureze misiunea, și-o făcuse mai grea.

Depășind un polițist, la o intersecție, îl văzu cum se retrage în curbă și cheamă Centrala, pentru a o informa de poziția lor. Dar nu făcuse nici o încercare de a-i reține. Atingîndu-și limitele de răspundere, Centrala predase sarcina forțelor de poliție umane, inexistente.

- Casa maiorului Sarquist, murmură deodată fata.

- Ce ? Unde ?

- Înainte. Casa de piatră, cea mare de pe dreapta, cu o parte a acoperișului distrusă.

Mitch întoarse un comutator, și mașina frînă brusc, la o curbă. Fată fu aruncată spre înainte.

- Ai trezit copilul, se plînsese ea. De ce-ai oprit aici? Sîntem încă la marginea orașului.

- Nu știu, murmură el, zgîndindu-se gînditor la casa întunecată plantată într-un cuib de stejari. Doar un presentiment.

Urmă un moment de liniște, în timp ce Mitch își strînsese buzele și privi casa cu amănuntul.

- Se-aude un telefon sunînd, spuse ea.

- Centrala îl cheamă pe maiorul Sarquist. N-aș putea spune de cînd. S-ar putea să sune de trei.

Ea privi prin parbriz.

- Mitch!

- Ce ?

- În intersecție e un polițist.

El păru că nu aude. Deschise ușa.

- Să intrăm. Vreau să arunc o privire. Ia arma.

Pășiră încet pe aleea care ducea spre casa distrusă și părăsită. Vîntul bătea printre stejari, iar lemnul verandei scîrțîia lugubru sub picioarele lor. Ușa mai era închisă. Mitch sparse geamul unei ferestre și intrară într-un salon uriaș. Găsi lumina.

- Polițistul va auzi zgomotul, murmură ea privind geamul spart.

Zgomotul făcut de polițist fu ca un răspuns. Polițistul venise să investigheze. Mitch ignoră zgomotul și începu să cotrobăie prin casă. Telefonul încă mai suna, dar nici unul din ei nu putea să răspundă fără să știe numărul de cod al Maiorului Sarquist.

Fata îl chemă din bibliotecă.

- Ce-i asta, Mitch ?

- Care ?

- Tăstatura de la mașina de scris. Dar nu scrie. O adunătură de fire și monitoare.

Asta îl lăsă pe Mitch cu gura căscată și-l făcu să se năpustească spre bibliotecă.

- Un canal direct cu Banca de Date.

- Și ce face aici ?

Se gîndi puţin.

- Ar trebui ... Îmi amintesc : nu cu mult înainte de exod Maiorul Sarquist a fost împuternicit cu rezolvarea cazurilor de urgenţă. Putea rechiziţiona orice era necesar pentru apărarea civilă, muncitori pentru primul ajutor, dirijarea traficului şi altele. Avea putere să conducă pe oricine şi orice în timpul nui raid aerian.

Mitch se apropie încet de tastatură. Deschise întrerupătorul general şi tuburile se aprinseră. Se aşeză şi tipări:

"CĂTRE CENTRALA DE DATE, DE LA MR. SARQUIST : VEȚI ȘTERGE TOATE ORDINELE DIN BĂNCILE DE DATE ȘI VEȚI AȘTEPTA NOI ORDINE. ÎNTREGUL COD AL ORAȘULUI VA FI REFĂCUT DE AICI."

Așteptă. Nimic. Nici o urmă de confirmare. Literale nici măcar nu apăruseră pe ecran.

- Distrus ? întrebă fata.
- Poate. Poate nu. Ia stai! Cred că știu.

Polițistul urcase deja în verandă și începu să bată la ușă:

"Maior Sarquist, vă rog !"

- Lasă-l să bată, îi spuse Mitch și porni spre bibliotecă.

Un birou de mahon, câteva scaune ușoare, un zid întreg de cărți și un seif. Seiful !

- Sarquist ar trebui să aibă niște hîrtii importante.
- Ce vrei cu ele ? De ce nu ieșim odată din oraș cît timp mai putem ?

- Ți-ar plăcea să pornești mai departe singură ?

Ea deschise gura, o închise și se încruntă. Ținea automatul și-l legăna ușor, ca pentru a-i reaminti că nu are cum să plece singură. El porni spre seif.

- Încuiat, murmură. Ne-ar trebui o încărcătură de T.N.T sau...

- Sau ce ?

- Centrala, chicoti el. S-ar putea s-o facă ea pentru noi.

- Ești nebun ?

- Bineînțeles ! Descuie ușa ! Lasă-l pe polițist înăuntru !

- Nu!

Puțin mai devreme, Marta întinsese copilul care adormise liniștit pe canapea. Mitch se întinse acum lîngă el și porunci.

- Dă-mi arma!
- N-ai să-ndrăznești! se împotrivi Marta.
- Am să dau din nou copilul poliției!

Ea îi întinse arma. Văzîndu-se în siguranță, Mitch lăsă copilul și se ridică.

- Nu mă privi așa! îi replică ea nervoasă.

El se îndrepta ușor spre ea.

- Să nu-ndrăznești să mă atingi!

Mitch ridică de pe birou un cablu și sări spre ea.

O clipă mai târziu, fata era legată de mîini, plîngînd la picioarele lui și țipînd în timp ce Mitch îi lega brațele de jurîmprejur. Apoi o întinse pe pat, ridică arma și se duse să-i dea drumul polițistului insistent.

Omul și mașina se priviră o clipă peste prag. Polițistul transmisese imediat imaginea lui Mitch la Centrală, iar răspunsul veni instantaneu.

- Sînteți rugat să vă predați imediat, domnule!
- Acum sînt acuzat de spargere și violare de domiciliu? întrebă acid.

- Afirmativ.

- Și intenționați să mă arestați?

Din nou polițistul consultă Centrala.

- Dacă părăsiți imediat orașul vă garantăm trecerea liberă.

Mitch ridică din sprîncene. O idee nouă. Centrala făcea interpretări, mici modificări ale ordinelor. Privi spre polițist și scutură din cap.

- L-am încuiat pe Mr. Sarquist în seif, îl anunță.

Robotul consultă Centrala. Urmă un țuit prelung, apoi acesta răspunse.

- E o informație falsă.

- Fă cum vrei, băiețule! Nu-mi pasă ceea ce crezi tu.

Din nou urmă o discuție în cod. Apoi:

- La o parte, vă rog!

Mitch se trase din fața ușii. Polițistul păși peste prag și se grăbi spre bibliotecă. Mitch îl urmă, rînjind. În ciuda inteligenței sale nelimitate, Centrala era naivă ca un copil.

Intră și urmări cum polițistul treblăuia la cadranele seifului. Îi făcu un semn fetei, iar ea se ascunse într-un colț. Tamburii clănțăniră. Ușa începu să se deschidă.

- Stai puțin! strigă Mitch.

Polițistul se opri și se întoarse. Pușca detună și glonțul scurtă antena robotului. Mitch coborî arma și rînji. Polițistul stătea neclintit, incapabil să mai ia vreo decizie. Mitch traversă camera și împinse robotul la o parte. Fata scînci neajutorată și apără din colț.

Polițistul continuă să țiuie, în încercarea nereușită de a contacta Centrala. Mitch îl privi o clipă, apoi o eliberă pe fată.

- Du-te și caută niște scule! Caută în garaj, în mansardă, în subsol. Vreau o șurubelniță, un patent, un electrod de sudură. Orice poți găsi.

Ea plecă tăcută.

Mitch goli seiful și aruncă teancul de hîrtii, bani și garanții pe masă. Începu să le sorteze.

Prin grămada de hîrtii neconcludente găsi o copie a specificațiilor originale pentru Coordonatorul Central, datînd din vremea construcției. Găsi schițele rețelei circuitelor computerelor, legînd subunitățile într-una singură. Mîinile începură să-i tremure răvășind grămada. Date. Materiale pentru un plan.

Nimeni n-a cîștigat o luptă fiind pur, bun sau moral, în ciuda declarațiilor contrare ale lui Galahad. Victoriile au fost cîștigate prin planuri inteligente și lui Mitch îi fu rușine de impulsivitatea sa. Pentru a elabora un plan de reconducere a Centralei avea nevoie de timp.

Fata aduse o cutie de unelte. O lăsă pe parchet și se aşeză, zgîndu-se la el.

- Sînt mulți polițiști afară, spuse. Stau și așteaptă. Casa e înconjurată.

O ignoră. Codul de identificare al lui Sarquist trebuia să fie pe undeva pe aici.

- Ți-am spus! Trebuia să ieșim de aici.

- Taci!

Mitch ridică întîmplător hîrtii din teanc și le întindea alături.

- Ce-s astea? îl întreba ea.

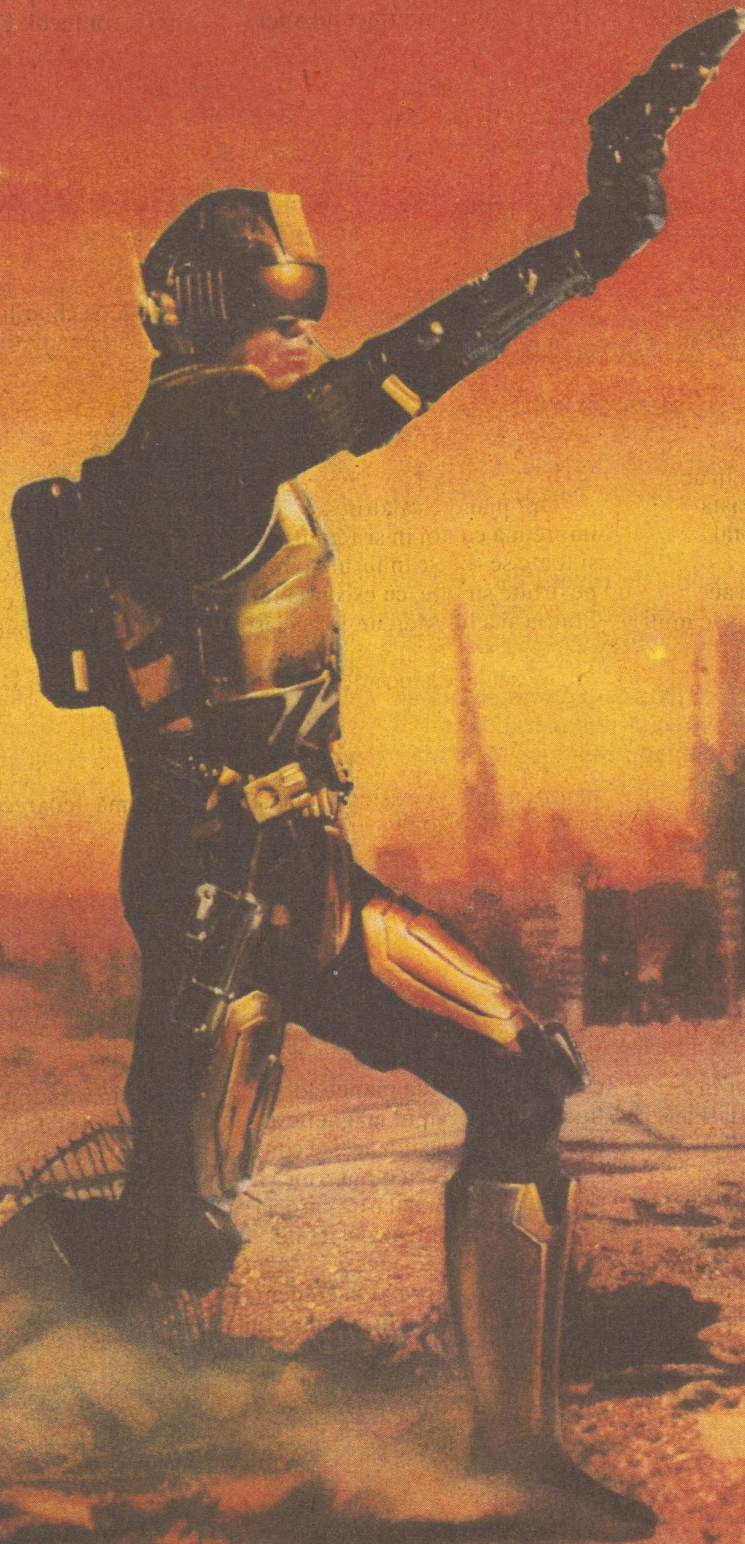
Mesaje tipărite la terminal, la date diferite.

- La ce-s bune?

Îi arătă una din foile îngălbenite care spunea: Terminalul 67-BJ este retras pentru reparații. Un număr mîzgălit în colț: 5.00326.

CAPTAIN POWER

AND THE SOLDIERS OF THE FUTURE

- Și?
- Numărul ăsta. Era codul de identificare de atunci.
- Vrei să zici că diferă de la zi la zi?
- Mai mult, diferă de la minut la minut. Codul e probabil bazat pe o ecuație a cărei variabilă independentă e timpul, iar variabila dependentă e numărul de cod.

- Ce tâmpenie!
- Deloc. E ca un cifru al cărui combinație se schimbă mereu. Tot ceea ce trebuie să fac e să găsesc ecuația care descrie schimbarea. Apoi pot lua legătura cu Centrala.

Marta începu să se plimbe liniștită, în timp ce el continua să caute. O jumătate de oră mai târziu, cu capul în mâini, privi teancul de pe birou. Cheia codului nu era acolo.

- Care-i treaba? întrebă ea.
- Sarquist. Am crezut că trebuie să fi scris undeva codul. Evident, l-a memorat. El sau secretara lui. Nu prea văd politicieni în stare să înlocuiască variabile chiar într-o ecuație simplă.

Fata se duse la rafturi, scoase o carte și i-o aduse. Era "Matematici superioare pentru ingineri și fizicieni".

- Deci m-am înșelat.
- Și-acum?
Împrăștie foile de hârtie în timp ce se gîndea.
- Am aici 11 numere de cod și timpul la care au fost valabile.

S-ar putea să reușesc s-o găsesc empiric.
- Nu înțeleg!
- Să găsesc o ecuație care să dea aceleași 11 rezultate pentru aceiași 11 timpi și s-o folosesc pentru a prevedea numărul de cod de acum.

- Va funcționa?
- Există un număr infinit de ecuații care vor da aceleași 11 rezultate pentru aceleași 11 variabile. Dar s-ar putea să meargă, presupunînd că ecuația e de formă simplă.

Ea-și reluă plimbarea, în timp ce el începu să facă un grafic care avea timpul ca abscisă și numărul de cod ca ordonată. Dar punctele erau împrăștiate pe toată foaia și nici o curbă nu le putea uni pe toate.

- S-ar putea să fie o funcție periodică, adică un cod pe care Centrala va putea să-l verifice cu ajutorul unei came neregulate. Calea de a introduce un cod într-o mașină e de a roti o camă cu un motor pas-cu-pas, iar înălțimea călărețului camei să fie codul numeric al aceluși moment.

Încercă în coordonate polare, sperînd să obțină forma unei astfel de came dar cea rezultată era prea neregulată pentru a putea fi posibilă, și nu avea nici un mod de a afla perioada funcției.

- Asta-i cel mai tâmpit ceas pe care l-am văzut vreodată, murmură fata.

- Ce?
- Ceasul electric de pe perete. Cinci minute înainte față de cel din sufragerie. Dar cînd am venit aici avea douăzeci!

- S-o fi oprit!
- Uită-te la secundar!
Acul mergea. Mitch îl privi un moment, apoi se ridică și se apropie de el. Luă ceasul din agățătoare și-l întoarse pe toate părțile. Apoi trase de cablu. Era fixat în perete pentru a nu fi mișcat.

Acele se mișcau încet. Încetîșor scoase șuruburile de la carcasă și privi mecanismul. Se încruntă surprins.

- Primul ceas pe care-l văd, avînd roți eliptice!
- Ce?

- Uită-te la aceste două roți! Elipse fixate într-un focar. Asta-i povestea! Un timp ceasul merge mai repede decît celălalt apoi mai încet. Asta-i Marta!, Cheia! Centrala trebuie să aibă un alt ceas ca ăsta. Codul e, probabil, diferența dintre arătătoare în minute.

Se îndreptă grăbit spre terminal.
- Spune-mi ora de pe celălalt ceas!
Ea alergă în sufragerie și strigă:
- Zece, șaptesprezece minute și 40 de secunde, 45, 50!

Celălalt ceas era înainte cu cinci minute și un sfert. Tipări 5.250 de la tastatură. Nu se întîmplă nimic.

✓ Ești sigură că e bine?
- Acum e zece, optsprezece minute, 15 secunde, 20!
Ceasul întîrzia încet. Încercă cu 5.230, dar din nou nimic.

Unitatea refuza să răspundă. Se ridică furios și începu să dea ocol bibliotecii.

- Mai e ceva! Trebuie să fie un factor care se modifică.

Ceasul e prea bătător la ochi! Dar ce altceva ar putea să măsoare împreună dacă nu timpul!?

- Mai e un ceas pe biroul lui?
- Nu. E un barometru. Nu poate.. S-ar putea!
Diferența dintre presiunea atmosferică și cea normală s-ar putea aduna sau scădea din indicația ceasului. Imaginează-ți, în Centrală: codul e distanța dintre arătătoare. Dar barometrul poate urca sau coborî pe ax unul din ele, în funcție de indicația sa. Suficient de simplu.

Ea clătina din cap. Mitch puse barometrul pe terminal. Cadranel era gradat în atmosfere și indica 1.03. Bineînțeles, gîndi el, de dragul simplității nu era alt factor implicat în cod. Astfel Sarquist, după ce privea ceasurile și barometrul, printr-o operație mentală simplă, afla numărul de cod. Timpul din perete minus timpul din mîină plus indicația barometrului.

Strigă fata din nou, ceasul avea acum ceva mai mult de patru minute avans. Tastă din nou. Un clinchet indică intrarea în funcțiune a releelor. Ecranul se luminează, apoi apărură numărul, scris cu litere strălucitoare.

- Asta-i! țipă Mitch spre Marta.
Ea veni și se așeză pe covor lîngă el.
- Nu înțeleg?
- Privește!

Începu să bată grăbit, iar mesajul apărură pîlpîind pe ecran:

"CENTRALEI, DE LA SARQUIST. ȘTERGEȚI DIN BĂNCILE DE DATE TOATE ORDINELE, MAI PUȚIN CELE CARE SE REFERĂ LA ÎNREGISTRAREA ÎN BANCA DE DATE. FIȚI GATA SĂ ÎNREGISTRAȚI DIN NOU"

Apăsă butonul de așteptare, ecranul se șterse, dar răspunsul veni greu.

- N-o să meargă! suspină Marta. Știe că nu ești Sarquist. Polițiștii din stradă ne-au văzut.

- Ce vrei să spui cu "știe" și cu "vede"? Centrala nu e umană.
- Știe și vede.

- Cu condiția să definești aceste cuvinte în limbaj mecanic. Cu condiția de a nu implica și că-i "pasă" de ceea ce "vede" și "știe", mai puțin ceea ce i se cere să-i pese prin ordine.

Răspunsul veni, pîlpîind pe ecran:

"CĂTRE SARQUIST, DE LA CENTRALĂ. INSTRUCȚIUNI INCONSISTENTE. ORDINUL 36-J, REFERITOR LA ÎNREGISTRAREA INFORMAȚIILOR PREVEDE CĂ ORDINELE NU POT FI TOTAL ELIMINATE DE DUMNEA-VOASTRĂ DECÎT ÎN CAZ DE ALARMĂ ROȘIE".

- Vezi? replică fata.

"REDEFINIȚI LIMITELE AUTORITĂȚII MELE ÎN CONDIȚIILE ACTUALE. PÔT SUSPENDA TEMPORAR ORDINE SPECIFICE?"

"PUTEȚI SUSPENDA ORDINE SPECIFICE CU UN ANUMIT SCOP SAU DINTR-O CAUZĂ, CARE VA TREBUI ÎNREGISTRATĂ CU ORDINUL "DE SUSPENDARE."

"CITIȚI-MI NUMERELE DE SERIE ALE LEGILOR PRIVIND CODUL TRAFICULUI ȘI CEL PENAL."

Reacția fu spontană. Numerele începură să pîlpîie pe ecran, într- o secvență rapidă.

- Scrie-le! îi spuse Mitch fetei.

Cîteva momente mai tîrziu, numerele se opriră.

"AȘTEPTAȚI! ÎNTRERUPERE DE URGENȚĂ!"

Mitch se încruntă. Fata ridică privirile de pe note.

- Ce se...

Atunci veni. Zgomotul unei bubuituri care zgîlții ferestrele și scutură casa.

- Un raid nou !

- Nu sună alarma.

Literele începură să apară din nou pe ecran.

"SFATURI DE URGENȚĂ DE LA SARQUIST. COORDINATORUL APĂRĂRII CIVILE E DISTRUS, COORDINATORUL APĂRĂRII ANTIAERIENE E DISTRUS. INSTRUCȚIUNI VĂ ROG!"

"CĂTRE CENTRALĂ DE LA SARQUIST. UNDE SÎNT LOCALIZATE STRICĂCIUNILE?"

"CENTRALELE SUBTERANE, COORDONATA K-81"

- În afara orașului, răsuflă el. Echipa lui Sugarton n-a ajuns la băncile principale încă. Mai avem timp.

"PROCEDAȚI LA LISTAREA ORDINELOR"

Jumătate de oră mai tîrziu terminase. Apoi începu lungă operație de a lista fiecare ordin în parte și de a scrie după fiecare:

"ELIBERAT. ORAȘUL EVACUAT."

- Aud împușcături, îl întrerupse Marta. Se îndreptă spre fereastră și privi în sus și în jos pe strada slab luminată.

Mitch continua să lucreze îndrîjit. Oamenilor lui Sugarton le-ar lua cîteva ore să intre în inima orașului, dacă nu știi cum să captureze un vehicul și cum să se folosească de el. Dar cu destui oameni și cu destule arme vor distruge subunități destule pînă cînd Centrala le va retrage. Atunci vor putea pătrunde în inima orașului și să distrugă coordonatoarele centrale și deci să întrerupă funcționarea tuturor serviciilor. Apoi vor fi liberi să jefuiască și să facă un cimitir mecanic din orașul care așteptase întoarcerea oamenilor.

- Vin pe stradă, cred! spuse ea.

- Atunci stinge luminile și fă liniște!

- Vor vedea toți polițiștii din stradă și se vor întreba ce-i cu ei.

Lucra înnebunit ca să scoată din mașină toate codurile înainte ca banda Sugarton să treacă. După ce va termina va rămîne neajutorat și bandele lui Ferris vor face ravagii dacă nu va fi în stare să înlocuiască ordinele cu altele noi și mai practice.

- N-ai terminat? țipă ea. Sînt la cîteva blocuri distanță. Polițiștii au renunțat la luptă, dar oamenii încă-i împușcă.

- Am terminat acum! Începu să apese nebun tastatura:

"#: NU MAI EXISTĂ LIMITĂ DE EXTINDERE A SUBUNITĂȚILOR!"

#2: NU VEȚI RĂNI FIZIC NICI O FIINȚĂ UMANĂ CU EXCEȚIA CAZULUI APĂRĂRII CENTRALEI!"

#3: TOT TRAFICUL STRADAL VA FI ÎNTRERUPT

#4: VEȚI APĂRA CENTRALA CU ORICE PREȚ!"

#5: OMUL CARE SE AFLĂ ÎN UNITATEA DE MEMORIE SUB NUMELE "WILLIE JESSER" VA AVEA ACCES LA CENTRALA DE DATE FĂRĂ NICI O ÎNGRĂDIRE !

#6: ÎN LIMITA CAPACITĂȚII VEȚI ORGANIZA PROPRIILE MISIUNI PENTRU A URMA SCOPUL/ Păstrarea intactă și în bună ordine a serviciilor publice, pregătite pentru uzul uman.

#7: VEȚI DESCOPERI TOȚI OAMENII ANGAJAȚI ÎN INCENDIERI, FURTURI SAU VIOLĂRI FIZICE ȘI ÎI VEȚI ALUNGA DIN ORAȘ !

#8: VĂ VEȚI OFERI SERVICIILE ÎN PROTEJAREA PERSOANEI LUI WILLIE JESSER.... "

- Sînt aici! strigă fata. Urcă pe alee!

"...ȘI-L VEȚI AJUTA ÎN MISIUNEA DE RENOVARE A ORAȘULUI ÎMPREUNĂ CU ORICE PERSOANĂ CARE DOREȘTE SĂ AJUTE LA RECONSTRUCȚIE."

Mitch apăsă un buton marcat cu "date introduse" și ecranul se șterse. Se întinse și privi încruntat. Se auzeau țipete din stradă și cineva bătea la ușă.

Apoi roboții apărură de la două blocuri depărtare într-un vacarm unic. Țipetele încetară și se auziră cîteva focuri de armă. Dar roboții veneau și veneau, iar țipătul deveni înnebunitor.

- Acum am încurcat-o, murmură ea.

Dar Mitch se încruntă la ea apoi își aprinse o țigară. Cincizeci de oameni nu vor putea rezista mult în fața a cîteva mii de roboți care nu mai aveau acum limită de extindere.

Tipări o ultimă instrucțiune de la tastatură:

"CÎND JEFUITORII VOR FI LUAȚI PRIZONIERI OFERIȚI-LE ALEGEREA: Rămîn și ajută la reconstrucție sau s-o șteargă din oraș."

De-acum nu vor mai fi neparticipanți.

Mitch închise calculatorul și se duse să privească lupta care deja se stîngea.

Îi aștepta o muncă uriașă.

Mihai BĂDESCU

STAR TREK

- un sfert de secol -

O coincidență fericită face ca la a 25-a aniversare a serialului Star Trek compania Paramount să ofere "trekiștilor" de pretutindeni al șaselea episod al filmului Star Trek (The Undiscovered Country). Date fiind frecvențele confuzii legate de acest adevărat fenomen cultural american, vă oferim în continuare câteva precizări.

Totul a început în urmă cu 25 de ani (mai precis joi 8 septembrie 1966, ora 20.30) când producătorul Gene Roddenberry propune companiei NBC-TV "seria originală" din ceea ce avea să devină cu timpul cel mai îndrăgit serial de science-fiction realizat vreodată. Seria originală este difuzată trei ani la rând, săptămână de săptămână, pe micile ecrane din Statele Unite, dar nu numai de aici (aproape 100 de țări

au cumpărat și difuzat serialul în acea perioadă). Star Trek seria originală ajunge, așadar, la impresionantul număr de 79 de episoade și provoacă un adevărat cult printre iubitorii genului (aproape 200 de cluburi Star Trek din întreaga lume cuprind în jurul a 100.000 de membri cotizanți).

În februarie 1972 are loc în hotelul Hilton Statler din New York prima convenție a trekiștilor. Numărul mare de participanți, dar și efervescența dezbaterilor conving atît producătorul Gene Roddenberry, cît și compania Paramount că a sosit momentul să revitalizeze conceptul original. În anul următor intră în producție un serial de desene animate cu același titlu. Difuzarea celor 22 de episoade ale sale în sezonul 1974 - 1975 împreună cu reluarea seriei originale sporesc considerabil impactul acestui fenomen în societatea americană. Nu este întîmplător faptul că în 1976 prima navetă spațială avea să fie botezată "Enterprise" după ce NASA primise nu mai puțin de 400.000 de cereri în acest sens.

Pe acest teren pregătit Paramount lansează în 1979 seria filmelor Star Trek folosind, pentru echipajul navei "Enterprise", aceiași actori din serialul de televiziune. Succesul imediat impune aproape obligatoriu continuarea. Urmează în ordine Star Trek 2: *The Wrath of Khan* (1982), Star Trek 3: *The Search for Spock* (1984), Star Trek 4: *The Voyage Home* (1986), Star Trek 5: *The Final Frontier* (1989), Star Trek 6: *The Undiscovered Country* (1991).

În fine, începînd cu toamna anului 1987, compania Paramount lansează un nou serial de televiziune "Star Trek: The Next Generation" pe baza aceluiași personaj din seria originală, dar cu alți actori și desigur alt nivel de trucaje și efecte speciale. Considerat cel mai important serial săptămînal, "Next Generation" este difuzat acum de 223 de stații de televiziune. Numărul episoadelor a depășit deja pe cel al seriei originale și producția lor continuă în ritm susținut.

CRONICILE
RAY BRADBURY

Pentru a marca aniversarea a 50 de ani de la debutul literar al lui Ray Bradbury, doi prestigioși antologatori, William F. Nolan și Martin H. Greenberg, au editat de curînd "The Bradbury Chronicles". Este o antologie de povestiri scrise în onoarea lui Ray Bradbury de 21 de scriitori care i-au îndrăgit opera, au apreciat efectele ei asupra tinereții lor și se simt îndatorați pentru înfrîurirea pe care ele au avut-o asupra carierei lor literare.

Majoritatea povestirilor folosesc personaje, subiecte și scene chiar din opera marelui scriitor american. Printre semnăturile cele mai notabile, Richard Matheson (tatăl și fiul), Gregory Benford, J.N. Williamson, Paul Wilson, Robert Sheckley și Orson Scott Card.

GRĂDINA RAMEI

Un alt eveniment editorial important. A treia carte din seria începută de Arthur C. Clarke prin "Rendezvous with Rama" (apărută și la noi în 1991 la editura Multistar sub titlul "Întâlnire cu Rama") este acum disponibilă cititorului de limbă engleză. Se numește "The Garden of Rama" și este scrisă în colaborare cu mai vechiul său colaborator Gentry Lee.

Așa cum, desigur, vă amintiți, Rama era o imensă navă cosmică interstelară ce se apropie cu repeziciune de sistemul nostru solar. O echipă de astronauți, mobilizată s-o investigheze, descoperă că nu are echipaj la bord, ci doar un fel de roboți sau bioți ce par a se trezi la viață pe măsura ce nava se încălzește apropiindu-se de Soare. În volumul al doilea, după aproape un secol, Rama 2 se întoarce și este vizitată de un al doilea echipaj de astronauți care descoperă ciudate forme de viață la bord. Când nava părăsește din nou sistemul solar, după ce rezistă

încercării de a fi distrusă cu rachete nucleare, trei pămînteni se găsesc la bordul ei. Sînt semne că misiunea Ramei a fost să atragă și să colecteze forme de viață inteligentă.

În fine, în această a treia carte aflăm că cei trei pămînteni au reușit să supraviețuiască lipsurilor și pericolelor vieții pe Rama, în timp ce aceasta accelera spre distantul Sirius. Aici descoperă o bază de proporții colosale, umanii sînt examinați în detaliu și misiunea Ramanilor este explicată. Următorul volum anunțat, "Rama Revealed".

CAPTAIN POWER

Scrisorile foarte numeroase primite la televiziune în urma difuzării serialului **Captain Power and the Soldiers of the Future**, în care ni se solicită amănunte despre acest serial, despre actorii care au interpretat memorabilele personaje, ne-au determinat să vă oferim în acest număr al QUASAR-ului un poster color dar și câteva informații suplimentare.

Serialul a fost realizat în 1990 de compania IBS (International Broadcast Systems) și are 22 de episoade a câte aproximativ 25 de minute fiecare. Acțiunea se petrece într-un prezumtiv secol XXII, o epocă a întunericului și distrugerii, o epocă în care omenirea este terorizată de o armată de roboți con-

dusă de renegatul om de știință Lyman Taggart și supercomputerul său Overmind. Ţelul lui Taggart este să transfere toți oamenii în corpuri nemuritoare de metal și astfel să creeze o Nouă Ordine supusă lui și mașinii sale.

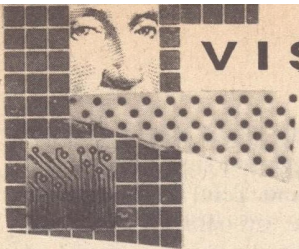
Oponentul principal la planurile diabolice ale lui Taggart este Dr. Stuart Gordon Power, odinioară prietenul și colegul său. Power își construiește o bază secretă și ajutat de fiul său, încă un adolescent, Jonathan Power, dar și de prietenul de o viață, maiorul Matthew Master-son, este pregătit să contraatace.

În 2132 izbucnesc "războaiele metalice". Lyman Taggart creează o nouă amenințare pentru omenire, biorobotul războinic SOARON. Dr. Power, în replică, pune la punct o serie de **Costume Energetice** capabile să transforme un om obișnuit, cît ai clipi din ochi, într-un soldat perfect echipat, în măsură să se opună trupelor robotice ale lui Taggart. În conflictul care urmează Dr. Power își pierde viața, iar Lyman Taggart supraviețuiește doar ca o combinație biologică și mecanică, ca o încarnare a terorii însăși. A devenit Lord Dread.

Jonathan Power preia lupta tatălui său ca lider al rezistenței împotriva planurilor diabolice ale lui Dread și confruntarea lor devine, cu fiecare episod, mai dramatică. Cine va învinge? În speranța că vom putea difuza la televiziune și finalul serialului, vă deconspir doar intenția producătorilor de a continua cu o nouă serie.

Iată acum și distribuția:

Cpt. Jonathan Power
Tim Dunigan
Col. Mathew "Hawk" Masterson
Peter MacNeill
Lt. Michael "Tank" Elis
Sven Thorsen
Sg. "Scout" Baker
Maurice Dean Wint
Cap. Jennifer "Pilot"
Jessica Steen
Lord Dread
David Hemblen

VISION

LITERATURA SF

"Ce naiba știu, despre indiferent ce, toți acești titrați în literatură, cu diplomele lor amărute de Bachelor of Arts, pentru numele lui Dumnezeu? N-am pentru ei decât dispreț" - exclama, în focul unei dezbateri despre science-fiction găzduite în 1986 de revista *Los Angeles Times*, unul dintre scriitorii de prim-plan ai genului, Harry Harrison. Ca orice scriitor, scriitorul de science-fiction face și el alergie la teorie, la excesul de teoretizare, și mai ales de normatizare. (Poveste veche: nu spunea oare un William Blake, cu aproape două secole în urmă, că "trebuie să fii idiot ca să te-apuci să generalizezi...?") Respingerea teoriei poate veni însă nu numai de la practicienii scrisului, dar și de la practicienii cititului, de la fanatica sectă fundamentalistă SF a fan-ilor, activi și la noi, ca și în America, unde a ajuns în circulație de tip folcloric of-ul exasperat al unui astfel de pitoresc personaj ori "autor anonim": Dați drumul SF-ului din sălile de seminar și lăsați-l să se întoarcă înapoi la rigola trotuarului, acolo unde-i este locul!" Reacție posesivă explicabilă poate, într-un fel, dacă ne gândim că o altă luare în posesiune, de semn contrar, are loc și se amplifică irezistibil, în veritabilă progresie geometrică, în ultimele decenii, începând din 1961, când iau ființă primele două cursuri de science-fiction la universitățile din Statele Unite (Mark Hillegas la *Colgate University* și H. Bruce Franklin la *Stanford University*); după un deceniu, în 1971, erau atestate deja 61 de asemenea cursuri; în 1981, după un alt deceniu, numărul lor sporise la aproximativ 300, pentru ca în prezent să nu existe practic universitate americană care să nu ofere studenților săi și un curs de science-fiction. În universitățile britanice, se știe, tradiția este o forță și un orgoliu, dar și aici primul curs de science-fiction se înregistrează încă din 1969 (Philip Strick), pentru ca, în 1977, cei mai prestigioși susținători de cursuri SF să-și găsească auditorii mai ales printre studenții politehniști: Peter Nicholle la *Science Fiction Foundation*, găzduită de *North East London Polytechnic*, și Ian Watson la *The City of Birmingham Polytechnic*.

Dărmarea zidurilor de ghetto literar în umbra cărora fanii SF se simțeau poate mai la adăpost, dar unde scriitorii SF nu se simțeau deloc la largul lor, integrarea acestei marginalizate "paraliteraturii" ori "subliteraturii" în literatură, pur și simplu, judecarea ei prin prisma criteriilor și standardelor generale și obligatorii în literatură - toate acestea și multe altele asemenea sînt în continuare aspirația și opera în primul rînd a scriitorilor, a celor care fac literatura SF, dar, nu mai puțin, și a celor care o cunosc și o fac cunoscută, care încearcă s-o înțeleagă, s-o interpreteze, s-o "cearnă" valoric ș.a.m.d. Există la ora de față, în science-fiction, o critică "publicistică" și o critică "universitară", "academică", iar raporturile dintre ele nu sînt întotdeauna idilice (altă poveste veche!), deși fiecare se ține la curent și își asimilează progresele celeilalte, ca și progresele metodologice ale exegezei literare în genere. Există revistele propriuzise de science-fiction, care publică în primul rînd ficțiune, literatură (povestiri și nuvele, mai ales, căci romanele apar direct în volum, la edituri), și numai în subsidiar critică (mai ales recenzii la cărți de curînd apărute); există

însă și reviste dedicate în exclusivitate criticii, teoriei și istoriei genului, reviste de tip academic, nelucrative ("non-profit publications"); supraviețuirea financiară a acestora din urmă, chiar în condițiile în care nu-și retribue colaboratorii (deseori nici măcar redactorii!), nu este, nici aceasta, o idilă, dar ele reușesc totuși să supraviețuiască și să-și ducă mai departe misiunea, grație, în parte, unor acte de mecenat academic (donații, patronare, "sponsorizare" - cuvînt în vogă acum la noi), dar mai ales grație spiritului de inițiativă, coeziunii și organizării profesionale ale înșiși exegeților în domeniu, suficient de numeroși, la ora actuală, pentru a face eficientă și rentabilă asocierea lor profesională.

Dintre aceste reviste "academice" de science-fiction, trei, în primul rînd, sînt cunoscute ca instanțe de autoritate în domeniu: *Foundation* (Anglia), *Extrapolation* (S.U.A.) și *Science-Fiction Studies* (Canada). Să începem, așadar, răsfoind cîteva dintre ultimele lor numere, în măsura în care ni le-am putut procura, urmînd a trece apoi și la alte publicații de același gen, mai puțin cunoscute poate, dar nu mai puțin interesante.

FOUNDATION (Anglia)

The Review of Science Fiction este editată de *Science Fiction Foundation* - un centru de studii SF fondat în 1972 de George Hay pe lângă *North East London Polytechnic* (de curînd re-botezată *Polytechnic of East London*); revista apare de trei ori pe an, sub patronajul onorific al celebrilor scriitori Arthur C. Clarke și Ursula K. Le Guin, la conducerea ei operativă succedîndu-se pe parcursul celor aproape două decenii de apariție (primul număr e datat martie 1972) mai mulți redactori-șefi: Charles Barren, Peter Nicholle (autor, în 1979, al celei mai bune enciclopedii SF existente pînă în prezent, ulterior repatriat în Australia); Malcolm J. Edwards, David Pringle și Edward James - actualul redactor-șef al revistei, profesor de istorie medievală la Universitatea din York. *Foundation* este o "non-profit publication", astfel că nici unul dintre redactorii ei nu este remunerat, singura salariată fiind secretara permanentă a fundației, Joyce Day. Dintre redactorii, foști și actuali, ai revistei, mai trebuie menționați scriitorii Christopher Priest, John Clute (cunoscut mai ales în postură de critic și de co-autor al summei enciclopediei) și Ian Watson - remarcabil romancier și novelist, din 1976 pînă în prezent "Features Editor" (redactor al secțiunii de articole-studii-eseuri) al revistei.

Pe lângă aceste "Features", fiecare număr din *Foundation* mai include un "Editorial" semnat de redactorul-șef și alte două secțiuni permanente: "Reviews" și "Letters". Sub acest din urmă generic pot fi citite scrisori adresate redacției de către cititorii revistei, care amorsează în permanență polemici peste polemici, iar modul britanic de a face polemică este un deliciu: un duel tăios, necruțător, o scrimă de o glacială eleganță aristocratică, o confruntare în care nimic nu e cocoloșit și nimeni nu e iertat, nimeni nu e ofensat prin eventuale concesii sau menajamente, nimeni nu e scutit de riscul unei sadice execuții capitale, nici măcar prietenii personali (*Amicus Plato, sed*

magis amica veritas - este o deviză ce și-ar putea găsi aici pe deplin acoperire), dar în același timp nimeni, nici măcar ultimul *outsider* anonim, nu e insultat *ad personam*, nu e "înjurat" mitocănește, nu e snobat ciocoiește ori bălăcărit mahalagește; dar nu despre o *ad hoc addenda* la Dinicu Golescu e vorba acum, că n-am mai termina...

Același spirit, să-i zicem "academic", este fără abatere respectat și în secțiunea de recenzii ("Reviews"), comentate fiind aici cărți recent apărute atît de o parte cît și de cealaltă ale Atlanticului. Foarte "publicistică", foarte "foletonistică", ca dealtfel și celelalte reviste "academice" de science-fiction, își are "specialiștii" ei, care cunosc "la pas" fiecare detaliu topografic și fiecare denivelare (valorică) de pe cuprinsul acestui imens continent literar care se numește science-fiction și care continuă, an de an, să "iasă din ape" într-un tempo cu care nu oricine poate ține pasul. Recenzenții de carte ale căror semnături revin cel mai frecvent în *Foundation* se numesc Brian Stableford, K.V. Bailey, John Clute, Roz Kaveney, Paul Kincaid, Anthony Wolk, Rachel Pollack, Gwyneth Jones, Gregory Feeley, Colin Greenland, Stef Lewicki, Sarah Lefanu, David Langford, David V. Barrett etc. - și trebuie spus de pe-acum că nu este unul dintre primele lucruri pe care ni le-am putea dori ca atît de mult dorita primă antologie de science-fiction românească în versiune engleză (cînd și dacă va fi să fie!) să încapă pe mîna vreunui/vreuneia dintre ei/ele.

Cum însă cărțile comentate în aceste incisive "reviews" tot nu ne sînt cunoscute, să le înregistrăm ca pe simple semnalări, utile poate cîndva, și să ne întoarcem la "features", unde putem găsi lucruri mai pe înțelesul nostru și mai la îndemîna noastră (căci speculația teoretică și erudiția istorică se fac pornind, totuși, de la "clasiici").

Primul care ne reține atenția în numerele 47 (Winter 1989/1990) și 48 (Spring 1990) din *Foundation* este californianul Gary Westfahl, cu două studii - *On the True History of Science Fiction* (nr.47) și "An Idea of Significant Import": Hugo Gernsback's Theory of Science Fiction (nr.48) - ce urmează a fi incluse (aflăm dintr-o notă redacțională) drept capitole într-o carte acum încă în lucru: *The Mechanics of Wonder: The History of the Idea of Science Fiction*. Mai întîi, Gary Westfahl respinge categoric (dar argumentat) o arhicunoscută poziție, susținută de autorități în domeniu precum Brian Aldiss (în *Trillion Year Spree: The History of Science Fiction*, 1973, 1986), Darko Suvin (în *Metamorphoses of Science Fiction: On the Poetics and History of a Literary Genre*, 1977, 1979) și alții, după care istoria genului ar putea fi reconstituită retroactiv coborînd în timp pînă la precursorii ca Swift, Rabelais, Thomas Morus, Cyrano de Bergerac, și ajungînd pînă la Lucian din Samosata, dacă nu chiar la anonimul autor al *Epopeii lui Ghilgameș*. La extrema opusă se află poziția (pe care vine acum să se așeze și Gary Westfahl) după care literatura SF este un gen de dată recentă, ale cărui origini, departe de a se pierde în negura timpului, pot fi foarte precis identificate și localizate, și anume în America anilor '20, odată cu revistele fondate acolo de

către imigrantul de origine luxemburgheză Hugo Gernsback - "părintele SF-ului", reviste dintre care se detașează celebra **Amazing Stories** (aprilie 1926, când a apărut primul număr al acestei reviste, fiind considerată de mulți data exactă a nașterii SF-ului). Evident, această a doua poziție are priză mai ales printre americani, o găsim afirmată, de exemplu, într-un mai vechi "eseu de antropologie culturală" publicat în limba franceză de Leo Stover, **La science-fiction americaine** (1972): am luat acest termen de comparație pentru a măsura progresele pe care argumentarea tezei le-a parcurs în aproape două decenii: fermitatea afirmației e aceeași și la Gary Westfahl, în recentul său studiu din **Foundation**, și, în plus, suplețea și subtilitatea cauzistică a argumentării sînt net superioare. Ceea ce, bineînțeles, nu face mult mai acceptabilă pentru "europeni" teza americană conform căreia "**scientificum quidem tota nostra est**" (după cum, în Antichitate, Quintilianus susținea, în numele romanilor, că "**satyra quidem tota nostra est**: parafraza îmi aparține și mă declar singur răspunzător de eventuale urmări). Nemaivorbind acum de francezi, a căror alergie la astfel de tentative americane de uzurpare a priorităților e proverbială (și cum ar putea ei asista impasibili la scoaterea din concurs a unui Jules Verne, de exemplu, ca să nu amintim decât unul dintre multele nume posibile?), dar nici măcar englezii nu pot accepta punctul de vedere american, de n-ar fi vorba decât de Mary Shelley și de H.G.Wells (deși s-ar mai putea adăuga, și aici, alte multe și ilustre nume), scoși și ei din concurs de intransigenții exegeți californiani, care nu concedes genului ascendențe istorice nici măcar pînă în secolul trecut: el respinge, pe rînd, opiniile exprimate în acest sens de către alți exegeți de recunoscută competență, inclusiv americani: H.Bruce Franklin (**Future Perfect: American Science Fiction of the Nineteenth Century**, 1966, 1978), Sam Moskowitz (**Science Fiction in Old San Francisco, Volume I: History of the Movement from 1854 to 1890**, 1980), Brian Stableford (**Scientific Romance in Britain 1890-1950**, 1985) ș.a. Drept pentru care "partea britanică", procedînd în virtutea principiului "**audiatur et altera pars**" oferă întregul spațiu tipografic necesar argumentării pe larg a poziției cu care în fond nu e de acord, pentru ca în paginile imediat următoare să se delimiteze net de ea, reacționînd prompt în trei succinte dar acute luări de poziție proprie: Brian Aldiss, Brian Stableford, Edward James ("**On the true history of Science Fiction**"). Dreptul proepinentalui de a nu avea dreptate, devenit proverbial în formularea lui Winston Churchill, odată cîștigat în disputele politice rămîne bun cîștigat și în disputele literare. (Pentru a nu mai vorbi de disputele sportive, unde, se știe, noțiunea de **fair-play**, a cărei paternitate britanică nimeni n-o contestă, e încă și mai veche).

În rest, protagoniștii celor două recente numere ale revistei britanice rămîn tot americani. Richard Grant, un tînar și promițător romancier de pe Coasta de Est, ale cărui prime trei romane, cîte a publicat pînă în prezent (**Saraband of Lost Time**, **Rumors of Spring**, **Views from the Oldest House**), au candidat în ultimii ani la marile premii SF, este prezent la loc de cinste în **Foundation** (nr.47), la rubrica cvasi-permanentă "The Profession of Science Fiction", rezervată unor "profesiuni de credință" su-biective și personale, dar garantat autentice și avînd

acoperire într-o creație proprie deja omologată critic, unor interviuri și "confesiuni de atelier", unor viziuni personale asupra genului și unor foarte diverse texte de tip **ars poetica** etc. - aparținînd dacă nu neapărat unor "grandmasters", în orice caz unor scriitori consacrați. Al 41-lea în această serie (după celebrități precum Brian W.Aldiss, Poul Anderson, J.G.Ballard, Gregory Benford, David Brin, James Blish, John Brunner, Philip K.Dick, Harlan Ellison, Ursula K.Le Guin, Stanislaw Lem, Bob Shaw, Robert Silverberg, A.E.Van Vogt ș.a.), Richard Grant oferă, într-un alert și pătrunzător eseu intitulat "Git along, little robot", schița unei "noi paradigme" a genului, excelînd mai ales prin luciditatea perspectivei de valorizare strict estetică a literaturii SF, raportată la parametrii și exigențele "marilor literaturi".

Tot în nr.47 este inserată, sub titlul "SF, Rhetoric and Realities", intervenția scriitorului californian Gregory Benford la sesiunea de comunicări organizată în iunie 1989 la Leeds (Anglia) asupra curentului SF cunoscut sub numele de "Cyberpunk", a cărui vogă din anii '80 se pare că a început deja să intre în declin, deși continuă să-și aibă adepții săi fervenți, gata să jure pe **Neuromancer** de William Gibson - titlul port-drapel al mișcării "Cyberpunk". Prim volum al unei trilogii, romanul **Neuromancer** este poate o capodoperă, ori poate doar o operă simptomatică, o manifestare episodică, trecătoare: greu de spus, fără a fi citit cartea...Oricum ar fi, chiar capodoperă fiind, **Neuromancer** nu poate contrabalansa decisiv marea mișcare endogenă, în curs la ora actuală, de deplasare a centrului de greutate în science-fiction dinspre soft SF (afirmat mai ales prin "New Wave", prin "noul val" din SF-ul britanic, începînd de pe la mijlocul anilor '60, și continuat tipologic de mai nou "Cyberpunk" al anilor '80) înspre hard SF, înspre acel **hard-core SF** care este însuși "miezul tare", însuși "centrul", definitoriu sub raport categorial pentru întregul science-fiction. Este, de fapt, o revenire la o veche și "sănătoasă" tradiție, vie încă de la origini în science-fiction, în cel american, mai ales, dar nu numai acolo, tradiție ilustrată, ea mai întîi și ea cu precădere, prin altele capodopere. (O veste nu prea bună, ce-i drept, pentru scriitorii români de science-fiction, prin înzestrare nativă predispuși și prin tradiție orientați mai ales spre **fantasy** și spre soft SF: nimic rău în asta, se va spune, nu e nici asta de colo, dar, dacă vrem bici, trebuie să-i știm face din orice). Unul dintre protagoniștii acestei reînnoiri a hard SF este însuși Gregory Benford, autor al unor exemplare romane de acest fel: **If the stars are gods** (scris în colaborare cu Gordon Eklund), **In the Ocean of Night**, **Great Sky River**, **Tides of Light**, **Heart of the Comet** (scris în colaborare cu David Brin) ș.a. De profesiune fizician, Gregory Benford este, la 50 de ani, un scriitor "care are operă", ceea ce dă greutate și conferă legitimitate exigențelor pe care le formulează.

» Hard SF seeks to convince, to appeal to the intellect. Fantasy and horror speak to the emotions, delving into deep fears and loves. Both have gathered great audiences through the 1980. (...) And why the rise of horror? It comes from a psychodynamic of deep emotions, the desire to be frightened, to be reassured (not by elves, though) that horrid things can be vanquished. I find unsettling implications here, suggesting that rational western society is losing its grip on the technosociety it invented. Bad news for us all, I

think, and especially for SF which relies on the constraints of science. (Notably, the Japanese like SF, not fantasy). People whose principal response to the world is so at odds with reality are prey to those who lead through emotion, not reason.

There is much good SF - but buried in an avalanche of intellectually haphazard work. Genre distinctions blur, and what's critic to do? I recommend to critics an inspection of scientific credibility which goes beyond simply detailing plausibility. Do not misread the hard SF ideology: I am not saying that fidelity to scientific vision is the highest standard in SF. But it is important.

The deeper question is the aesthetic value of scientific truth «.

Un alt nume spectaculos lansat în top-ul SF al anilor '80 este cel al scriitoarei de culoare Octavia Butler, care vine să se adauge pleiadei feminine și feministe din literatura SF a ultimelor decenii (Ursula K.Le Guin, Johanna Russ, James Tiptree jr., alias Alice Sheldon, Doris Leesing, Catherine L.Moore, Marion Zimmer Bradley etc.,etc.). După ce, în nr.44 (Winter 1988/1989), Rachel Pollack recenzase romanul **Dawn**, atunci recent apărut, ultimul număr (48) din **Foundation** revine asupra întregii trilogii **Xenogenesis** de Octavia Butler (trilogia acum încheiată și care, alături de **Dawn**, mai include romanele **Adulthood Rites** și **Imago**), într-un amplu studiu semnat de Frances Bonner: "Difference and Desie, Slavery and Seduction : Octavia Butler's **Xenogenesis**".

Un alt nume de mult ilustru în science-fiction este cel al "veteranului" Sam Moskowitz, activ în **fandom-ul** american încă din anii '30, dedicat istoriei acestui **fandom** în cartea mai sus amintită (1980), și care, în virtutea unui atașament pesemne nu numai istorico-literar dar și sentimental, revine asupra preocupării sale de o viață și în cîteva dintre ultimele numere ale revistei **Foundation** : "Setting the Record Straight : Response to Lundwall's Adventures in the Pulp Jungle" (în nr.36/Summer 1986); "From Fazines to fame. SF Figures who began as fan editors" (în nr.45/Spring 1989); "The Origins of science fiction fandom a reconstruction" (în nr.48/Spring 1990). Din numărul 47 (Winter 1989/1990), mai trebuie menționate două interesante studii "aplicate", circumscrise unui anumit aspect din opera unui anumit scriitor (modalitate exegetică predilect cultivată, vom vedea, de alter eviste); deocamdată, din **Foundation**, să notăm: John Newsinger, "Rebellion and Power in the Juvenile Science Fiction of John Christopher" (literatura SF "pentru copii", "juvenile SF", fiind un sub-gen mai rar abordat de critică); apoi, un studiu în trei părți în care Nicholas Ruddick examinează, sub aspecte complementare, opera scriitorului englez Keith Roberts: "Flaws in the imestream: Unity and Disunity in Keith Robert's Story-Cycles" (studiu început în nr.45/Spring 1989, continuat în nr.46/Autumn 1989 și încheiat în nr.47/Winter 1989-1990).

În continuare, despre revistele "academice" de science-fiction de peste Ocean (**Extrapolation**, **Science-Fiction Studies**, **SFRA Newsletter**, **The J.Lloyd Eaton Collection Newsletter**, **Solaris. Science-Fiction et fantastique** etc.) - în numerele viitoare ale revistei de față, ea însăși, nu-i așa?, academică.

Cornel ROBU

SF
Quasar

